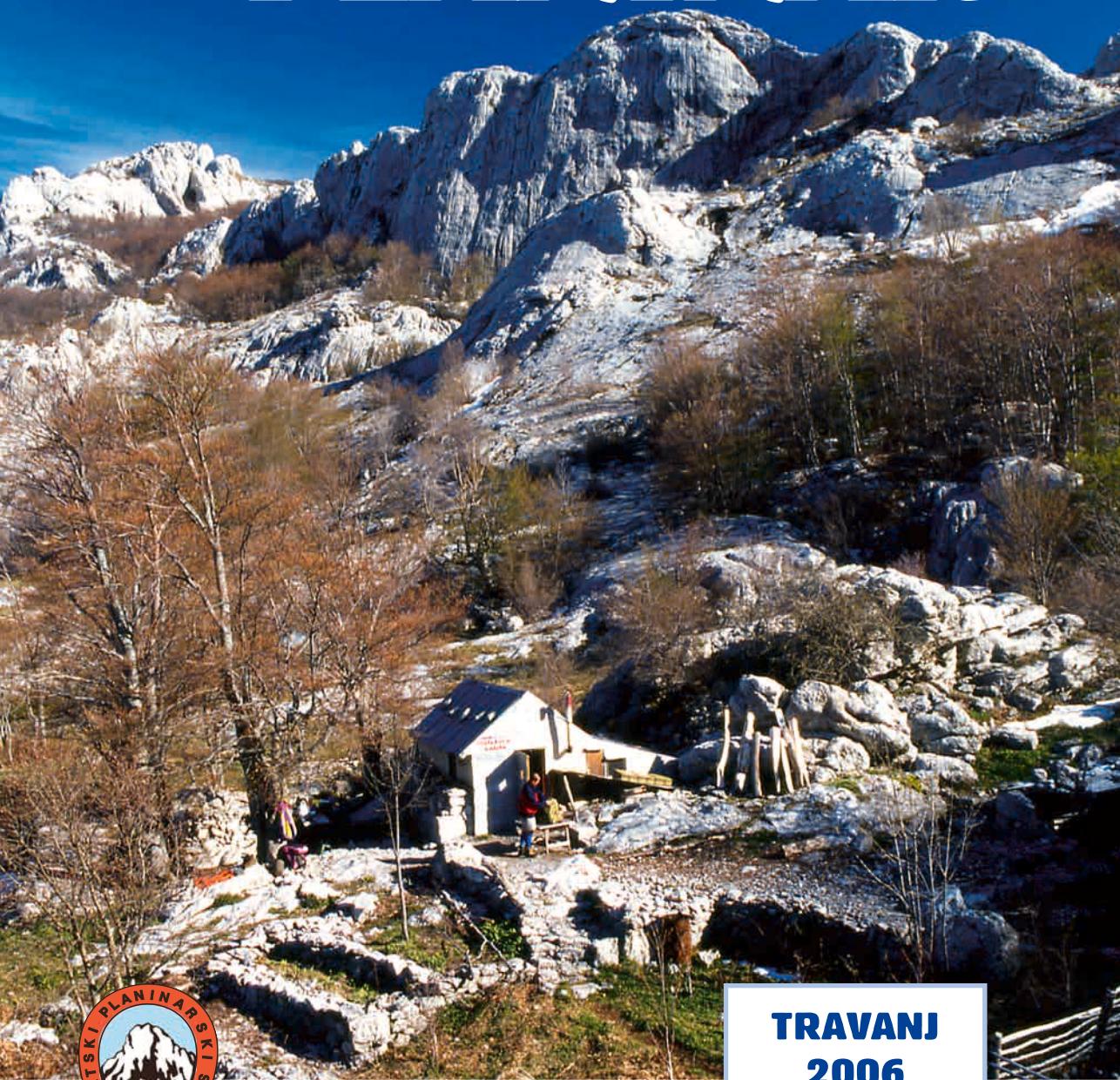

GODIŠTE

98

HRVATSKI PLANINAR

ČASOPIS HRVATSKOG
PLANINARSKOG SAVEZA

TRAVANJ

2006

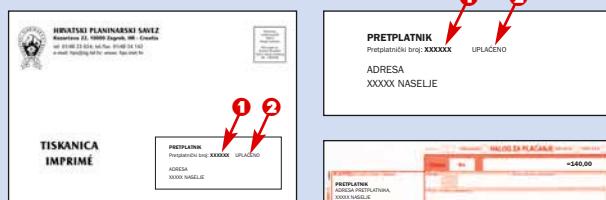
4

IMPRESSUM

»HRVATSKI PLANINAR« – ČASOPIS HRVATSKOG PLANINARSKOG SAVEZA »CROATIAN MOUNTAINEER« – JOURNAL OF THE CROATIAN MOUNTAINEERING ASSOCIATION

ČASOPIS »HRVATSKI PLANINAR« izlazi u 11 brojeva godišnje (za srpanj i kolovoz kao dvobroj). Prvi broj izšao je 1. lipnja 1898. Časopis nije izlazio od 1919. do 1921. i od 1945. do 1948., a od 1949. do 1991. izlazio je pod imenom »Naše planine«.

PREPLATA za 2006. godinu iznosi **140 kuna** (za inozemstvo 35 eura). Preplata se uplaćuje na žiro-račun Hrvatskog planinarskog saveza **2360000-1101495742**, pri čemu na uplatnici, u rubrici »Poziv na broj«, mora biti upisan Vaš preplatnički broj. Preplata za inozemstvo uplaćuje se na račun **SWIFT-ZABA-HR XX 25731-3253236**, također uz poziv na preplatnički broj.

VAŠ PREPLATNIČKI BROJ (1)

otisnut je uz Vašu adresu, koja je naličljena na omotnici za slanje časopisa. Nakon uplate, uz adresu ćete moći vidjeti znaku o obavljenoj uplati. Tako možete provjeriti je li Vaša uplata za tekuću godinu uredno primljena i evidentirana u Hrvatskom planinarskom savezu (2).

NOVI PREPLATNICI, odnosno zainteresirani za primanje časopisa, trebaju se pismom, telefonom ili e-mailom javiti Hrvatskom planinarskom savezu. Za nekoliko dana poštoma će primiti uplatnicu i brojeve koji su izašli od početka godine, a zatim će, nakon uplate, svaki mjesec na svoju adresu redovno primati svoj primjerak časopisa.

CIJENA POJEDINAČNOG PRIMJERKA je 15 kuna (+ poštara).

SURADNJA: Prilozi se mogu slati posredstvom e-maila ili poštom. Krajnji rok za primitak priloga je deseti dan prethodnoga mjeseca (20 dana prije izlaska broja). **Uredništvo zadržava pravo kraćenja i uredničke obrade tekstova**, posebno dužih priloga. Svi se primljeni materijali na zahtjev vraćaju autorima. **Prednost imaju** prilozi sa zanimljivim temama koji su popraćeni boljim izborom ilustracija. Slike se mogu slati poštom ili u digitalnom formatu (e-mailom, na CD-u ili disketu, ali ne unutar Wordovih dokumenata!).

STAVOVI i mišljenja izneseni u časopisu nisu nužno stajališta Hrvatskog planinarskog saveza i Uredničkog odbora.

CJENIK OGLAŠAVANJA šaljemo zainteresiranim oglašivačima na zahtjev.

NAKLADNIK

Hrvatski planinarski savez
Kozarčeva 22, 10000 Zagreb
tel. 01/48-23-624
tel./fax 01/48-24-142
e-mail: hps@inet.hr
<http://hps.inet.hr>

UREDNIŠTVO

e-mail adrese za zaprimanje članaka:
hrvatski.planinar@vip.hr
hrvatski.planinar@gmail.com

GLAVNI I OGOVORNI UREDNIK

Alan Čaplar
Palmotićeva 27, 10000 Zagreb
e-mail: caplar@vip.hr
mob.: 091/51-41-740
tel./fax: 01/48-17-314

UREDNIČKI ODBOR

Damir Bajs
Darko Berljak
Vlado Božić
Faruk Islamović
Goran Gabrić
Željka Kasapović
Zdenko Kristijan
Branko Meštrić
Krunoslav Milas
Željko Poljak
Robert Smolec

LEKTURA I KOREKTURA

Željko Poljak
Radovan Milčić
Jasna Žagar

TISAK

Ekološki glasnik, Donja Lomnica

ISSN 0354-0650

122

Učka – ponosni čuvan
Kvarnera

128

Zimska tura po Biokovu

132

Veliki Stolac na Velebitu

145

Prva pomoć u planini

TEMA BROJA

Učka – ponosni čuvan Kvarnera

SADRŽAJ

Učka – ponosni čuvan Kvarnera	122
Tatjana Đurđević	
Biokovska tura koja ostaje u pamćenju	128
Miljenko Gerić	
Sjedili smo na Velikom Stolcu	132
Faruk Islamović	
Esperanto povezuje europske planinare	135
Elena Zerpini	
Zgode i nezgode s planinarskih putovanja	138
Vanja Radovanović	
Naši vidici (fotografije članova PD »Velika Gorica«)	140
Vodenica pod Velebitom	142
Miljenko Pavešić	
Zaljubljen sam u Velebit (interview s prof. Andrijom Benkovićem)	143
Ivica Franić	
Nosite li u ruksaku komplet prve pomoći?	145
Dario Švajda	
10 godina Planinarskog saveza Herceg-Bosne	147
Miljenko Bošnjak	
Glavni odbor HPS-a	149
Darko Berljak	
Gorsko spašavanje	153
Planinarske kuće.....	154
Planinarski putovi	155
Tko je što u hrvatskom planinarstvu: Ivan Jakovina ..	157
Vijesti	158
Kalendar akcija	160

SLIKA NA NASLOVNICI

Tatekova koliba na Stapu, Južni Velebit

foto: Tomislav Marković

Učka – ponosni čuvare Kvarnera

Tatjana Đurđević, Rijeka

Planina Učka doima se poput ugaslog vulkana koji nadvisuje Kvarnerski zaljev.

Opjevana je u pjesmama i spominjana u proznim djelima. Među planinarima i ljubiteljima prirode ima snažnu simboliku i ponos je ovog dijela sjevernog Jadrana.

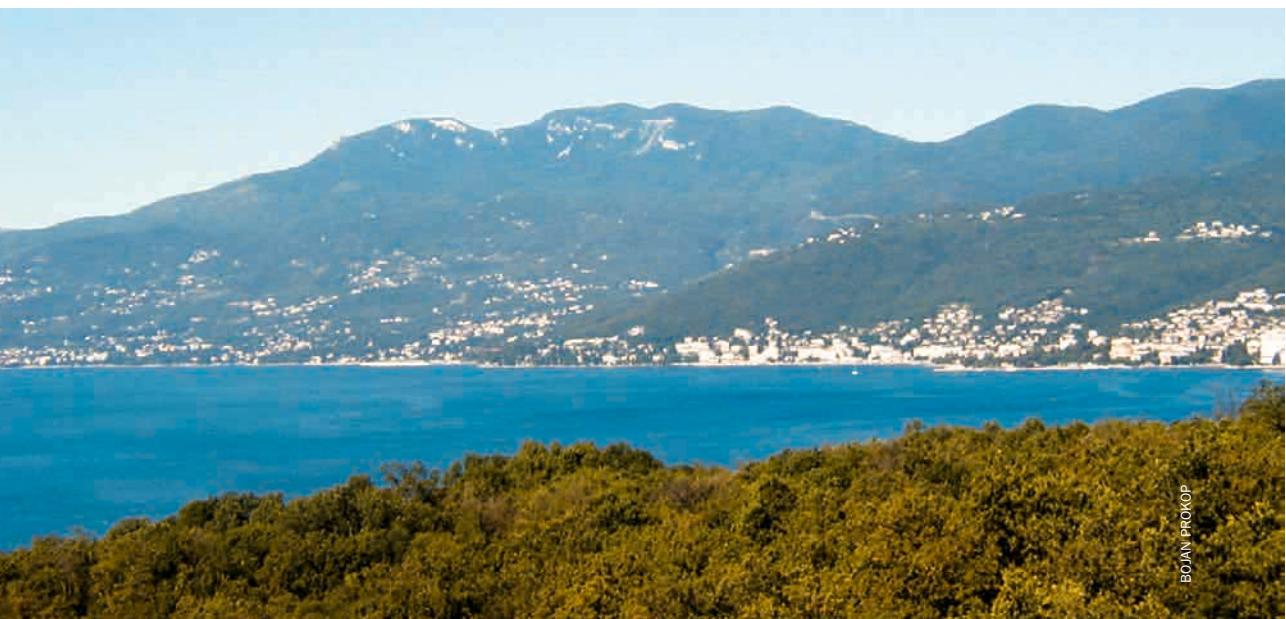
Ugodno je živjeti u kraju obavijenom prostranim ljepotama Gorskog kotara te pjesničkim ljepotama Jadrana. Unatoč obilju ljepota koje se kriju u neposrednoj blizini Rijeke, Učka zauzima posebno mjesto u srcu Primoraca i svih koji žive u njenom okrilju.

Park prirode nad Kvarnerskim zaljevom

Iz svakog kutka Kvarnerskog zaljeva vidi se i promatrača doima ta prekrasna planina. U jutarnjim satima nezaboravno je kada se pogled

zaustavi na Učki. Jutarnje zrake pospano milju bonacu, krovove, ceste, a magličasti, ružičasti sjaj obasjava njezine obronke. U tim trenućima posebno je naglašena njezina netaknuta, pitoma ljepota. U predvečerje sunce lijeno zapada za njezin greben te mrak brzo obavlja Rijeku i okolicu. U vrućim ljetnim danima upravo nas Učka štiti svojim ruhom, a zimi daruje snježne radosti.

Učka je zaštićena kao park prirode. Taj status dobila je u travnju 1999. godine, a park prirode obuhvaća Učku i dio Ćićarije ukupne površine 146 kvadratnih kilometara. Ćićarija se prostire od blizine Trsta do Riječkog zaljeva, najviši njezin vrh je Veliki Planik (1273 m), a granicom Parka obuhvaćen je njezin zapadni dio. Između Učke i Ćićarije je prirodni usjek

BOJAN PROKOP

UČKA

zaštićena 1999. kao park prirode

Značajnije ture:

1. Poklon – Vojak 75 min, uspon 474 m
2. Lovr. Draga – Vojak 3 h, uspon 1100 m
3. Mala Učka – Vojak, 75 min, 415 m
4. Brseč – Sisol, 2 h, uspon 650 m
5. Vojak – Suh vrh, 25 min, -70 m
6. Sisol – Brgud – Vojak 6 h

Preporučena karta:

karta Učka 1:30.000,
Park prirode Učka 2005.

Vojak, najviši vrh Učke i jedan od najljepših vidikovaca u Hrvatskoj

Poklon (922 m), gdje se nalaze planinarski dom, pansion i hotel »Ina«. Tu planinari i ljubitelji prirode pronalaze okrjepu i odmor, a to je ujedno i glavno ishodište za izlete po Učki.

Ima li lijepšeg vidikovca od Učke?

Na najviši i najljepši vrh Učke i Kvarnera, Vojak (1396 m), vode deseci planinarskih staza. Na samom vrhu nalazi se razgledni toranj koji nalikuje na srednjovjekovnu promatračnicu. Toranj je sagrađen 1911. godine, što potvrđuje natpis na samom pragu. Do vrha tornja vodi stubište od 30 stuba.

S vrha Učke širi se nezaboravan vidik na Istru i Kvarnerski zaljev, a za vedrih dana horizonti se veličanstveno šire prema masivima Gorskog kotara, Velebitu, te prema Tršćanskom zaljevu, Julijskim Alpama i Dolomitima u Italiji.

Geodetski stup na vrhu tornja podignutog 1911. na Vojaku (1396 m)

Samo se zapadna strana Učke smatra Istrom, dok istočna strana pripada Liburniji. U liburnijskom podnožju Učke je Opatija, naša kraljica turizma, te pregršt malih, primorskih, slikovitih naselja. Svako od njih krije svoju ljepotu, tradiciju i bogatstvo arhitekture. Pitereskna, primorska mještašca su prave male riznice načina života u zagrljaju planine i mora. Okupana morem i suncem, primorska mjesta u podnožju Učke neraskidivo su povezana s tom ponosnom planinom koja im je tijekom duge povijesti pružala oslonac. Učka je ljudima od davnina pružala ispašu blaga, ogrjev, zaštitu, te pregršt šumskih plodova kojim su se prehranjuvali ili skrbili za zimnice. Do danas je očuvana tradicija skupljanja kestena svake godine u listopadu.

Živi svijet i geološka obilježja Učke

Područje planinskog hrpta Učke bogato je vodom, a pripada slivu Raše i slivu priobalnih izvora od Plominske drage do uvale Preluka. Na padinama planinskog masiva su usjekotine, čiji su tokovi bujični. Najdulji bujični vodotoci su Potok kod Mošćeničke Drage, te potok Banina koji utječe u more kod Ike.

PLANINARSKA ODREDIŠTA NA UČKI

Učka je jednostavan planinski masiv s dvije strme padine koji se proteže od prijevoja Poklona, koji je odvaja od Ćićarije, odakle se gotovo pravo na jug, preko najvišeg vrha Vojaka, Brguda, Šikovca i Sisola spušta u Plominski zaljev. Tradicionalni i najlakši pristup je s Poklona, a brojni, ali bitno strmiji i zahtjevniji usponi kreću iz gotovo svakog mjesta na liburnijskoj padini. S druge, istarske strane, tek je nekoliko pristupa, koji se rijetko koriste.

Najznačajnije i ujedno najposjećivanije lokacije su sam **Poklon** (922 m) s planinarskim domom, najviši vrh **Vojak** (1396 m, HPO 10. 6.), susjedni **Suhi vrh** (1333 m), selo **Mala Učka** (980 m), najviše selo u Istri, a dalje prema jugu još **Šikovac** (780 m) i **Sisol** (835 m, HPO 10. 7.). Još valja obići i **Knezgrad** (612 m, HPO 10. 5.) iznad Lovrana, a na istarskoj strani **Velu dragu**, duboko usječen klanac poznat po neobičnim vitkim tornjevima (prilaz od parkirališta kraj zapadnog portala tunela Učka). Učka je za planinare najzanimljivija zbog širokih vidika na Kvarner i Istru.

Branko Meštrić

Vidik prema Kvarnerskom zaljevu, Rijeci i Gorskom kotaru s liburnijskih padina Učke (Knezgrad)

Vrh Babin grob na liburnijskoj strani Učke, u daljini vrhovi Brgud i Sisol na jugu Učke i otok Cres

Obiljem vodotoka uvjetovano je i bogatstvo živog svijeta. U Parku prirode Učka obitava više od 70 vrsta ptica gnjezdarica, a zabilježeno je 27 vrsta sisavaca. Od malih sisavaca valja spomenuti močvarnu rovku, kao i neke vrste šišmiša.

Svojom bujnom vegetacijom Učka se razlikuje od drugih primorskih planina. Naime, u nižim slojevima možemo uživati u šumama kestena i lovora. U višem pojasu razvijene su šume hrasta, dok je najviši sloj prekriven šumom bukve. Na svim visinama oduševljava bogatstvo cvjetnih livada posutih kranjskim ljiljanima, sunovratima i encijanima. Od endema, spomenimo učkarski zvončić, koji se može pronaći samo na ovoj planini.

Geološka baština Učke također je zanimljiva i neobična. Nalazi iz špilja upućuju da je ovdje postojao život oko 1200. godine prije Krista. Na području Učke postoji više od 170 speleoloških objekata, koji su, nažalost, nedovoljno istraženi.

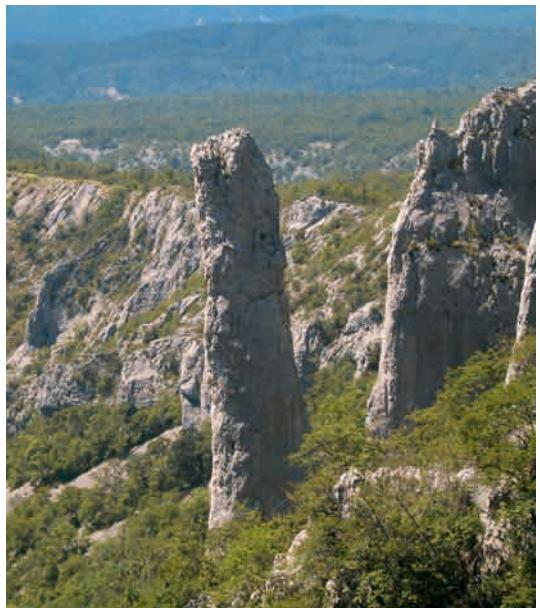
Među vrijednostima nežive prirode valja spomenuti klanac Veli Dragu, zaštićen kao geomorfološki spomenik prirode. Odlikuje se vapnenačkim stupovima i stijenama. Pored klanca još je nekoliko neobičnih geoloških formacija, a najzanimljivija među njima je Krvava stijena.

Učka nudi i otkriva svoje ljepote

Učka nudi i otkriva obilje prirodnih fenomena i doista svaki planinar i zaljubljenik u prirodu na njoj ima mogućnost uživanja u pravoj prirodnoj riznici. Svaki pogled na Učku ostavlja dubok dojam, a vidik s vrha Učke je možda čak najljepši i najdomljiviji u Hrvatskoj. Ako krenete prema otoku Cresu, putem će vas pratiti Učka. Iz svakog kutka sjevernog Primorja i istočnog dijela Istre vidjet ćete njezine usnule obrise.

Nezaboravan je doživljaj putovati istarskim krajolikom u ranim jutarnjim satima dok magla još obavija zemlju, a sunce pospano obasjava Učku. Igra sunca i magle pruža dojam kao da vrh Učke lebdi u oblacima. Takvih je nezabovarnih prizora bezbroj, jer Učka na svakom koraku nesebično otkriva svoja blaga i ljepote onima koji je vole i pohode.

Detalj iz Vele drage

Biokovska tura koja ostaje u pamćenju

Zapis sa zimske ture SAK »Ekstrem« iz Makarske 4.-5. veljače 2006.

Miljenko Gerić, Ludbreg

Na poziv objavljen u tisku pridružili smo se 4. veljače 2006. planinarima iz Makarske na njihovom zimskom pohodu na Biokovo. Već nekoliko godina razmišljao sam o turi po Biokovu pa mi je njihov poziv bio dobrodošao.

Nakon dugog putovanja do Dalmacije, teškom mukom našli smo put za Gornja Brela. Puno je jednostavnije ako prije proučiš kartu i uočiš da bi trebalo ići odvojkom za Imotski, jer ni jedan putokaz ne upućuje prema Gornjim Brelima, suprotno uvjeravanjima rijetkih jutarnjih prolaznika. Kad smo napokon našli Brela, uspio sam nazvati domaćine i saznati da bi bilo

bolje da se nađemo u Velikom Brdu. Tako smo dobro upoznali ceste u Brelima i okolicu pa bismo sad mogli biti i turistički vodiči za to područje.

Na dogovorenom sastajalištu već su bila tri kombija i tridesetak planinara iz svih dijelova Hrvatske. Sada smo zajedno s drugima još jednom, vozeći se kombijem, utvrđili gradivo na relaciji Veliko Brdo – Gornja Brela. Prijevoz kombijima ušudio nam je puno tabanjanja jer smo se vozili dugo i visoko uzbrdo po komifornim makadamskim putovima za mazge i boga molili da ne nađe netko iz suprotnog smjera.

Biokovski greben omogućava nezaboravne vidike na unutrašnjost i na more

Skije sam na savjet domaćih ostavio u autu. Kad smo se počeli penjati kroz šumu i kamenjar bio sam jako sretan, ali na Šćirevcu sam s čežnjom gledao sjevernu bogatu zasnijevenu padinu po kojoj bi se bilo tako lijepo spustiti na skijama. Za skijaša bi zapravo bio povoljniji suprotni smjer od ovog kojim smo se mi uputili. Na vrhovima i sjevernim padinama ima mnogo snijega, ali noseći skije uzbrdo po južnim, golim padinama ispustit ćete dušu.

Računajući na to kakav nas uspon čeka, svi smo se dobro naoružali željezom zastrašujućih oblika koje se nosi na nogama i u rukama pa bi neupućen prolaznik mogao pomisliti da smo krenuli u neku seljačku bunu. Da, pardon, svi osim Matka, on je najbolji u svemu tome pa njemu to ne treba. Dereze i cepini su za one koji ne znaju. Sretno je stigao na cilj uz nesebičnu pomoć pratnje u izradi stuba na najstrmijim dijelovima.

Moj prvi susret s Biokovom premašio je očekivanja u svakom pogledu. Znao sam da je

to super-planina za čudake što se zimi veru tamo gdje pametan i ne gleda. Inače ne bih samo zbog toga kretao na put dug 500 kilometara, ali kod uspona na Šćirevac, i nakon pogleda prema Sv. Iliju i dalje prema Sv. Juri, više su mi puta usta ostala otvorena u razdraganom divljenju pred tom ljepotom.

Društvo nam se razvuklo i pretvorilo u tri skupine. Naprijed su jurili himalajci sa žustrim podmlatkom te Siniša i Ljubo, onda dugo nitko, pa ja, pa dugo nitko, pa bezderezni Matko poput virtuoza na žici te snimatelj i ostali. Tako je u jednom trenutku prva skupina bila na Iliju, ja u sredini, a zadnja na Šćirevcu.

Greben Sv. Ilike pruža prizor koji te ostavlja bez daha. Dugačak vrh grebena potpuno je zaodjeven snijegom, slijeva je provalja od nekoliko stotina metara, a s desna gotovo zrcalna slika lijeve strane. Uska prtina u snijegu vuče se poput dugačke zmije po samom vrhu te krasne tvorevine pa se osjećaš kao da si na vrhu svijeta i da možeš poletjeti samo da zamahneš rukama.

Na vrhu Svetog Ilije

Dan je promjenjivo oblačan, s kratkotrajnim sunčanim scenama i uglavnom bez vjetra. Idealno. Filma mi je naravno nestalo na Svetom Iliju, no mnogi su imali digitalce pa će fotki biti u izobilju. Malo nakon vrha Svetog Ilije slijeva se vidi ulaz u neku rupu, a spominjala se mogućnost da se u nju i uđe nekom prilikom, što bih svakako rado učinio.

Na silasku prema mjestu predviđenom za noćenje, primijetio sam crveni snijeg pa, budući da nismo digli bunu, pomislim da se netko iz prve grupe okliznuo i malo zagrebao kožu na ledu ili kakvom kamenu. Poslije sam doznao da je bilo malo ogrebene kože na zapešćima i da je ozljeda brzo sanirana. Saznalo se da Matko nije bio jedini bez dereza, već da je i jedan od mlađih članova prve skupine vješto balansirao na skliskim, ledenim vrhuncima samo u gojzericama.

Oko malog skloništa u kojem ima 6 dvostrukih kreveta niknulo je nekoliko šatora. Prialazna cesta za vozila ne postoji, pa to mjestu

daje šarm iskonskog planinarskog raja, a o okolici i vidicima da ne govorim. Sklonište je ipak mnogo niže od vrha i s južne strane, pa od planirane izrade iglua za noćenje nije bilo ništa, jer je snijeg kašast i ne drži oblik potreban za oblikovanje blokova. Kuhar je dobio visoke ocjene za pripremljen čaj i grah. Neki su ostatke lizali i smrznute u loncu na otvorenom.

Prije odlaska na spavanje osušili smo se i ugrijali uz dvije vatre koje su prilično dimile, što nikome nije smetalo, a neki su uz to i vukli iz debelih kubanskih, na bedrima djevica smotnih cigara. Ja sam tom iskušenju odolio, doduše teškom mukom, ipak sam astmatičar.

Noć je bila napeta kao i dan. Prvo smo dokazivali Newtonovu teoriju gravitacije. Umjesto jabuke poslužio je planinar koji se nemirno vrpolji na uskom krevetu na katu. Sukladno spomenutoj teoriji, čim je nestalo protusile koje ga je držala u ravnoteži, tijelo se počelo kretati prema središtu Zemlje. Tako dugo dok nije naišlo na novu silu koju mu je pružio rub peći

od lijevanog željeza. Svi smo se složili da je eksperiment uspio, ali da je spretno izведен sraz oštrog ruba peći i planinarskog rebra morao biti bolan. To je potvrđio i objekt eksperimenta svojim glasnim urlicima koji su još dugo parali gluhi noć na samotnoj planini. Okolina željna sna s velikim je zanimanjem pratila taj solo koncert.

Da naši meteorolozi ponekad i pogode kakvo će biti vrijeme uvjerili smo se tijekom noći. Počela je puhati jaka bura pa je u natrpano sklonište uskoro ušao zombi s kojeg su visjele ledene svijeće, mrmljajući neke grube izraze koje radi pristojnosti neću ovde spominjati. Kad smo ga odledili, ispričao nam je fantastičnu priču o tome kako je krov njihovog šatora nekakva nezadrživa sila isčupala iz ležišta i odnijela prvo prema Braču pa Hvaru i Visu, a povijesni let prema Italiji, koji je uslijedio, više nije mogao pratiti zbog mraka. Nismo vjerovali, ali nitko nije bio spremjan izaći iz skloništa da to provjeri.

Nakon nekog vremena ušao je i drugi zombi tražeći prvoga s namjerom da ga liši života, jer je odlazeći ostavio otvorena vrata na ostatku njihova šatora. Sve je bilo popraćeno živopisnim riječima u duhu bečke škole. Dijalog nažalost nije zabilježen, a nemoguće ga je rekonstruirati. Na sveopće čuđenje, ovaj je zombi tvrdio da mu je bilo zima. Stvarno ima svakakvih ljudi, u svoj toj krasoti žale se na sitnice.

Ujutro se sve pokazalo istinitim. Bura nije prestajala pa je plan za nedjelju malo izmijenjen tako da smo se kraticom, gotovo skotrljali s planine. Prošavši kraj kamenog sela iz bajke natrpali smo se u kafić s ljubaznom konobarcem koja je toga dana skuhalo neuobičajeno mnogo čaja. U jednom drugom kafiću, s glazbom po mom ukusu, jeli smo inćune i kapare, pili što je tko htio i smio te odgledali film o pohodu na Lhotse 2005. i netom snimljeni film o našem pohodu.

Svaka pohvala i zahvala dečkima iz SAK »Ekstrem« Makarska, kao i ostalim curama i dečkima s ovoga rijetko dobrog izleta.

Vrh Svetog Ilije na Biokovu jedan je od najteže dostupnih vrhova u hrvatskim planinama

Sjedili smo na Velikom Stolcu

Faruk Islamović, Zagreb

Vrh Veliki Stolac na južnom Velebitu je dan je od manje poznatih i slabije posjećivanih velebitskih vrhova. Potpuno neopravdano, jer zahvaljujući svom položaju i širokom vidokrugu predstavlja jedan od najljepših vidikovaca na našoj najljepšoj planini.

Visok je 1406 metara pa spada u red srednje visokih velebitskih vrhova. Ipak, zbog svog položaja na pola udaljenosti između mora i Like te pogodnog mjesta unutar polukružnog velebitskog masiva, omogućuje nezaboravan vidik od Visočice i Bojinca na jugu, preko niza jadranskih otoka na zapadu i Rožanskih kukova na sjeveru do Ličke Plješivice na istoku. Da skratim, to je vrh koji se diže iznad Šugarske dulibe i planinarskog skloništa.

Vrlo dobra makadamska cesta od sela Rizvanuše do bivše šumarske kuće u Jelovoju ruji omogućava da se vrhu pride na udaljenost od dva sata hoda. Ostavljamo auto kod odvojka za vrh Panos i nastavljamo pješice po zapašteenoj cesti. Nekada je na Panosu bila vojarna bivše Jugoslavenske armije, no vojni objekt je napušten pa se ni cesta više ne održava.

Ubrzo nam se s ceste otvaraju prvi vidici. Pred nama stoji Debeli kuk, prepoznatljiv po djema karakterističnim stijenama na vrhu. Nakon pola sata hoda po cesti za Panos stižemo na markaciju koja povezuje Šugarsku dulibu i planinarsko sklonište »Tatekova koliba« na Stapu. Mi krećemo u smjeru Šugarske dulibe i svoga cilja, Velikog Stolca.

Veliki Stolac iz Šugarske dulibe

Sjedimo svatko na svom kamenu, a svi na Velikom Stolcu

Staza je vrlo ugodna, vodi kroz šumu i vrlo brzo izlazi na prvi proplanak, s kojeg se pruža lijep vidik na more. Mi kontinentalci čim vidimo more ostanemo bez daha. Od značajnijih velebitskih vrhova zasad se vidi samo Visočica, ali pravi vidici tek dolaze.

Opet ulazimo u šumu i spuštamo se u jednu ponikvu, gdje se nalazi zanimljiva jama snježnica. Iz ponikve slijedi vrlo strm uspon, na čijem kraju izlazimo na livadu s koje se po prvi put vidi Veliki Stolac.

Tu smo naišli na vrlo ukusne maline. Nakon ove neočekivane okrjepe nastavljamo preko debelih busena trave dalje prema vrhu. Što se više penjemo, vidici su sve ljepši, pa se sve duže zadržavamo da upijemo tu ljepotu. Od auta do vrha trebalo nam je otprilike dva sata i petnaest minuta laganog hoda, uz slikanje, uživanje u malinama i vidicima.

Veliki Stolac je uistinu jedan od boljih vidikovaca. Na području južnog Velebita vidi se s njega sve, od Visočice na lijevoj strani do Bojinca na desnoj. Pogled na more pruža se od Dugog otoka pa preko udaljenih otoka Silbe i Oliba sve do Lošinja i Cresa. Na sjeveru se jasno vide Velinac, Kiza, Šatorina, pa čak u daljini i stjenoviti Rožanski kukovi. U pozadini se vidi i Lička Plješivica.

Vrijeme je bilo idealno, sunčano ali ne pretoplo, skoro bez vjetra, pa smo ručali na vrhu.

Nema ništa ljepše nego kada se na planinarskom izletu pruži prilika za ručak na vrhu. Tada je sve što se nađe u ruksaku prava poslastica. Nakon ručka otvaramo zemljovid da bismo raspoznali vrhove koji su nam nepoznati. Prepoznajemo na sjeveru Seravski vrh, Budakovo brdo i Sadikovac, a u blizini Siljevaču (1451 m) i Siljevaču (Grob) (1449 m) te Višerujnu na jugu.

Kao što to obično biva, ostali bismo na vrhu još dugo, ali moramo misliti i na povratak. Spuštamo se po velikoj strmini do skloništa u Šugarskoj dulibi. Sklonište nije u nekom baš bajnom stanju, ali kad je oluja, onda je vjerojatno prava vila. Za uspomenu utiskujemo pečate u svoje planinarske dnevниke.

Vrlo brzo došli smo do ruševina stare lugiначice koju je gradila Austrougarska monarhija. Nisam se mogao nadiviti lijepo klesanim kamenim blokovima koji još odolijevaju vremenu. Tu je netko zabunom napisao, na putokazu za vrh Panos, vrijeme hoda od 5 sati u smjeru po kojem smo mi došli. Taj putokaz treba prebaciti nekoliko metara desno, gdje počinje staza koja se spušta na more u mjesto Križac, a koja kod Špurčeva briga ima odvojak za Panosa. Tom varijantom doista ima oko 5 sati do Panosa, ali našim putem ne može biti više od 2 sata.

Ostavljamo ruševine i nakon kraće dionice po stijenju izlazimo opet na travnatu padinu

Pogled prema Stapu, Stapini i Rujnu

Velikog Stolca te se vraćamo istim putom do ceste za Panos.

Došavši na cestu, upućujemo se i na sam vrh Panos. Nismo pogrijesili jer nas je opet oduševio dobar vidik. S Panosa se odlično vidi Stapina, a zahvaljujući dobrom dvogledu uspjeli smo vidjeti i limene krovove kuća na Velikom Rujnu. Posebno je dojmljiv pogled na krševite obronke Velebita koji se spuštaju prema moru.

Obišli smo cijeli objekt na Panosu i doista jednoglasno zaključili da se radi o neprocjenjivoj vrijednosti koja propada. Zgrada je još u razmjeru dobrom stanju i mogla bi se lijepo uređiti. Za početak barem jedna prostorija, a

poslije postupno ostalo. Planinarima bi puno značilo kvalitetno utočište na ovom dijelu Velebita. Šteta što to nitko od odgovornih, izgleda, ne vidi.

Uslijedio je povratak do auta i posjet bivšoj šumarskoj kući na Jelovoј ruji. Taj je objekt, nažalost, potpuno neupotrebljiv jer je drveni pod istrunuo pa prijeti opasnost od propadanja. Namjeravali smo provozati se novoprobijenom dionicom ceste prema Debeldom kuku, ali nas je u tome sprječio lanac na cesti. Nismo uspjeli dokučiti kome smeta promet na ovoj cesti. Ipak, dogovorili smo se da čemo prvom prilikom doći ponovo autom do Jelove ruje te se odatle popeti na Debeli kuk. Za tu udaljenost procjenjujem da ne treba više od dva i pol sata hoda.

Osim plana za Debeli kuk, uspon na Veliki Stolac otvorio je još neke apetite. Zanimljiv šestoglavi greben, koji se na Smerkeovoj karti zove Siljevača – Grob, probudio je u meni puštolovni duh. Ovaj nemarkirani greben uvrstio sam na listu želja.

Eto, tako je ispisana još jedna lijepa stranica planinarskog dnevnika. Velebit, neiscrpan izvor ljepote nas zove... Siljevača, Debeli kuk... ima li tome kraja? Nema kraja, svi će u glas povikati, u tome i jest ljepota planinarenja!

Napušteni vojni objekt na Panosu

Esperanto povezuje europske planinare

Planinari iz svih strana Europe posjetili Velebit

Elena Zerpini, Trst, Italija

Prošle godine ujesen održan je na Velebitu MontKabana Renkontigxo (MKR) – ili, u prijevodu s esperanta, »Susret u planinarskom domu«. Bio je to već 16. međunarodni tradicionalni susret esperantista – ljubitelja planina.

Susret je priređen između 22. i 25. rujna u Baškim Oštarijama na Velebitu, planinskom selu samo 8 km udaljenom od mora. Najvjerojatnije su baš blizina mora i predviđeno kupanje posljednjeg dana susreta najviše privukli 35 sudionika iz deset zemalja. Zahvaljujući tome ovaj je MKR postao »najmeđunarodniji« (iako nije bio i najmnogoljudniji do sada).

Unatoč tome što se u svijetu nudi mnoštvo planinarskih ciljeva i što ne manjkaju organizirani planinarski izleti različitih planinarskih

društava i turističkih agencija diljem Europe i svijeta, ovaj planinarski susret se baš zbog svojih sudionika iz raznih zemalja razlikuje od drugih izleta. Iz istog se razloga ovaj susret razlikuje i od uobičajenih kraćih esperantskih vikendaških susreta koje posjećuju samo domaćini i esperantisti iz bliže okoline.

Upravo suprotno tome, detaljna statistika koju su pripremili organizatori pokazuje da su mnogi sudionici MKR-a spremni uputiti se na daleka putovanja samo da bi proveli vikend u planinama u društvu drugih esperantista. Osim već svima nama poznatog Nizozemca s boravištem u Švedskoj, Sjoerda, koji je već po osmi put stigao na MKR susret, ovaj put je na susretu planinara–esperantista po prvi put sudjelovala

Sudionici 16. MontKabana Renkontigxo (MKR) na srednjem Velebitu

i jedna Španjolka, a poduzi popis prijašnjih sudsionika¹ pokazuje da su na MKR-u do sada sudjelovali i Poljaci, Francuzi, Bugari, Švicarci i Rusi, pa čak i nekoliko Iranaca, jedna Amerikanka i jedan Meksikanac.

Zašto? Zar samo radi planinarenja? Najviše radi toga, rekla bih, ali ne i samo zato. Mislim da je osnovni razlog koji ljude sa svih krajeva Europe privlači na zajedničke susrete upravo poseban ugodaj koji se razvije čak i onda kad vremenske prilike ne idu na ruku organizatorima.

Ove godine nas je kod našeg dolaska u četvrtak uvečer u župni dvor u Baškim Oštarijama, u kojem očito prije nas dugo nitko nije boravio, dočekalo oblačno i kišno vrijeme. Poslije ukusne večere u planinarskom domu »Vila Velebita«, ostatak večeri proboravili smo u ponešto hladnom i vlažnom ambijentu župnog dvora, no uz puno entuzijazma. Dok su neki proučavali plan sutrašnjih izleta kako bi se odlučili hoće lići na duži ili kraći izlet, ostali su pijući Velebitsko pivo čavrjljali s priateljima koje nisu vidjeli po nekoliko mjeseci ili čak nekoliko godina. Eto jedne od glavnih odlika MKR-a i esperantskih susreta općenito: tamo možete susresti poznanike s raznih strana svijeta s kojima, iako ih niste dugo vidjeli, ponovno možete popričati kao da ste se s njima jučer rastali. Posebnost tih susreta je što možete odabrati izlete u skladu sa svojim osobnim željama i snagama, tako da se i obitelji s malom djecom i oni koji su samo umorni ili željni odmora mogu prošetati u ugodnom društvu.

Očekujući dolazak sudsionika iz najudaljenijih krajeva, oni koji su ranije pristigli razmjennivali su iskustva i fotografije s ljetnih susreta i putovanja, drugi su razmjennivali novosti, a

treći planirali buduća putovanja ili posjete. Svi zajedno tražili su svoja imena na listama sudsionika prijašnjih godina, uspoređivali svoj broj dolazaka i prisjećali se zanimljivosti s nekih davnih susreta. S tim u vezi, bilo je zanimljivo i otvaranje »vremenske boce« u koju su spremljene poruke sudsionika prethodnih MKR-a za iduće susrete.

Neki su prispjeli na Baške Oštarije kad je većina sudsionika već ležala u krevetima. Tijekom noći vrijeme se nije popravilo tako da je ujutro netko predložio varijantu »izleta« za najljenije, koji bi se, zapravo, htjeli cijelog dana izležavati u domu.

Na svojim susretima, esperantisti-planinari zabavljuju se najviše društvenim igrama ili gledajući fotografije s prijašnjih susreta. Ovaj put je bila pripremljena i posebna izložba fotografija srednjeg Velebita². Oni najhrabriji i najstrpljiviji mogu se i zabaviti s djecom i time pružiti mali odmor roditeljima. Ovog puta bila je na raspolaganju i mala esperantska knjižara (pristigla iz Češke!) s knjigama koje su se mogle posudititi za čitanje. No, unatoč neugodnom vremenu nitko nije ostao u domu i svi su krenuli puni snage i poleta – iskusniji na Veliki Sadikovac, raspoloženi samo za šetnju prema Basaci.

Skupinu koja je krenula prema Sadikovcu pratio je cijelim putem snažan vjetar i tako gusto magla da smo skoro promašili put za Manji vrh, jedan od ciljeva našeg izleta. Kada su se već svi pomirili da neće biti nikakvog vidika s vrha, jak vjetar je na trenutak razmaknuo oblake i omogućio nesvakidašnji pogled na bijele otoke koji su se iznenada pojavili iz plavičastog mora okruženog svjetlim stijenama. To je trajalo taman toliko dugo da su najbrži mogli snimiti fotografiju ili dvije i dovoljno da se vidi da organizatori nisu lagali kad su spominjali očaravajuću ljepotu Velebita.

Nakon povratka primijetili smo da se naš župni dvor već ugrijao i oni koji su stigli prvi pripremili su vruć čaj za sve. Nakon toga su slijedile razne vesele igre: trebalo je pogoditi koliko se maslina nalazi u punoj zatvorenoj staklenici te baciti pivski čep što bliže zidu.

U subotu ujutro vrijeme se ponešto popravilo. Obje su skupine krenule zajedno – jedni

¹ Na dosadašnjih 16 međunarodnih planinarsko-esperantskih susreta sudsionika sudjelovalo je ukupno 221 sudsionik iz 21 zemlje. Po svemu sudeći, ovaj susret planinara-esperantista, ujedno je i »najmeđunarodniji« planinarski susret održan u našoj zemlji, jer su na njega gosti doputovali doslovno iz svih krajeva Europe. To je posebno zanimljivo uzme li se u obzir da ih u Hrvatsku i na Velebit nije dovelo neko planinarsko društvo, već članovi Studentskog esperantskog kluba iz Zagreba koji u osnovi nije planinarska udružba, ali njeguje ugodnu planinarsku atmosferu i u svojim redovima okuplja mnogo ljubitelja planina.

**Jesen pod Sadikovcem
(vidik prema Gospicu)**

pešice, drugi autima. Poslije podužeg neugodnog uspona obje grupe su stigle na malu travnatu zaravan otkuda je vodio put prema Žutom kuku. Put nas je vodio kroz šumu do mjesta kao iz bajke: hodali smo između kršnih gromada, provlačili se kroz uzani prolaz između stijena i ispod prirodnog kamenog mosta, penjali se po negdje i uz pomoć ruku ka malim udolinama. Ma, nenadmašno!

Naše se društvo podijelilo, pa potom opet skupilo: neki su se popeli na sam vrh Žutog kuka pa na Kizu, a drugi su se sunčali u podnožju. Neki su skratili svoj izlet, no oni najustrajniji uputili su se i na Ljubičko brdo.

U nedjelju je napokon sunce zasjalo punim sjajem i oni koji nisu morali oputovati već ujutro, mogli su se uputiti zajedno do Karlobaga i okupati se. Poslije obilnog ručka u gostionici »Prašina« u Podoštri došlo je i vrijeme konačnog rastanka. Vratili smo se kućama umornih nogu, ali bogatiji za nova iskustva, s mnoštvom novih fotografija³ te sirom škripavcem kao uspomenom.

Sve što sam opisala dovoljan je razlog da dođem i ove godine na MKR⁴. Susret će se održati u domu pod Storžičem u Kamniškim Alpama u Sloveniji. Za one čitatelje koje za-

nima još više detalja o esperantskim susretima i njihovoј atmosferi, vrijedi dodati da su naši prijatelji iz Slovačke, osim dobrog raspoloženja i planinarskih dnevnika prepunih pečata, fotografija i dojmova s izleta, ponijeli i poziv za dolazak na njihov planinarsko-esperantski susret koji se održao ove godine po 24. put u gradiću Liptovsky Jan podno Niskih Tatri.

Autorica je članak originalno napisala na esperantu, a na hrvatski ga je preveo Vanja Radovanović

² Spomenuta se izložba mogla u međuvremenu vidjeti i u Zagrebu, u prostorijama Hrvatskog saveza za Esperanto i HPD »Pliva«, a u planu je njezino gostovanje i u nekim drugim planinarskim društvima te u knjižnici Prečko. Zanimljivo je spomenuti da je izložba ostvarena putem Planinarskog foruma na web-stranici HPS-a na kojem su organizatori MKR-a objavili molbu za slanje fotografija srednjeg Velebita koje bi bile objavljene na spomenutoj izložbi. Prošireni izbor moguće je vidjeti i na Internetu, na adresi http://public.fotki.com/vanja/srednji_velebit-1/. Pozivu se odazvalo 7 planinara iz 7 različitih planinarskih društava.

³ Fotografije prvog dana susreta mogu se vidjeti na adresi <http://www.angelfire.com/va2/Vanja/mkr2005a.html> (slijedite linkove za fotografije sljedećih dana)

⁴ Više podataka o 17. MKR-u može se naći na adresi <http://www.angelfire.com/va2/Vanja/mkr2006.html>

Zgode i nezgode s planinarskih putovanja

Treći dio

Vanja Radovanović, Zagreb

Jedna od omiljenih tema za beskrajne razgovore uvijek je spavanje u domu. Koji je hrkač bio najglasniji, u kojem domu su najkraći kreveti, gdje su madraci najprljaviji, po čijem licu su skakali puhovi... to su samo neke od »udica« na koje se ulovi svaki iskusniji planinar koji drži do sebe. Evo sad i mojih nekoliko iskustava!

Spavanje na stolu na Stolu

Bilo je 1990. godine, u doba kad sam bio još relativno »zelen« planinar, koji je neke od organizacijskih sitnica često prepuštao slučaju. Primjerice, nije me prije dolaska u dom u kojem namjeravamo noćiti brinuo podatak ima li u njemu slobodnih kreveta.

Prije dvodnevног rujanskog izleta na Stol u slovenskim Karavankama raspitao sam se je li Prešernov dom na Stolu otvoren i dobio potvrđan odgovor, no nisam pitao ima li mjesta za noćenje. Ekipa nije bila velika, šestoro planinara, tako da smo računali da neće biti problema i da ćemo se već negdje ugurati. Tako je i bilo, ali nije bilo baš idilično...

Krenuli smo od Doma Pristave na Javorniškem rovту, pa preko Belščice i uz savršeno vrijeme, mnoštvo malina i borovnica u nižim predjelima i uz daleke vidike u višim predjelima, stigosmo do vrha Stola i malo zatim do Prešernovog doma. Ulazeći u dom divili smo se zboru pjevača koji je skladno pjevao na vrhu Stola i čija je pjesma odjekivala daleko po okolici. No, idilu je prekinula neočekivana obavijest da u domu nema mjesta za noćenje. Nigdje – rekoše domari. No, s obzirom da je bilo kasno, da smo

bili umorni i stigli iz daleka, našlo se ipak rješenje – spavat ćemo na stolu. Zgodna stvar – spavat ćemo na stolu na Stolu.

Od te igre riječi sve do danas ostala mi je u boljem sjećanju samo još jedna slična iz doba planinarenja s Planinarskom sekcijom KSET-a: »Kartali smo belu s Belom (nadimak tadašnjeg voditelja Planinarske sekcije) i s kartama na karti (planinarskoj)«. A bela je bila igra broj jedan te družbe. Jednom smo čak mjerili dužinu vožnje vlakom između Zagreba i Beograda tom »mjernom jedinicom«: putovanje je trajalo 13 i pol partija!

No, vratimo se stolu i Stolu. Ekipa pjevača vratila se s vrha u dom, večera je došla i prošla i malo-pomalo počeo je pravi tulum... naravno, uz gromoglasnu pjesmu. Mi, umorni, jedva smo čekali »fajrunt« kako bismo zaklopili naše umorne oči i legli na naše tapecirane stolne »ležaje«... no, fajrunta nije bilo. Negdje iza noći sami smo izgurali stolove na jednu stranu i zaledli na njih, dok se prostorijom orila po stoiprvi put neka polka ili valcer.

Detalja se više ne sjećam, ali znam da ujutro nisam baš bio odmoran.

Spavanje pred vratima (s krive strane)

Ovo sjećanje još je svježe, iz 2000. godine, a greška je slična, samo što ovaj put nisam provjerio ni je li dom otvoren. Bila je ljetna subota, a supruga (u 6. mjesecu trudnoće) i ja smo se vraćali s godišnjeg odmora na Kvarneru. Nismo htjeli odjuriti izravno za Zagreb, već smo isplanirali malo planinarsko skretanje: najprije spavanje u domu na Slavniku, a zatim posjet

Škocjanskim jamama. A bilo je ljeto i još k tome subota – nema šanse da dom ne radi!

Stigosmo mi do doma negdje s prvim sumrakom, a tamo nigdje ni čovjeka. Nigdje ni psa ni bilo koga živog. Mir i tišina, a dom zaključan. Vreće za spavanje smo imali, vrijeme je bilo vruće i sporno, a mi već umorni, i brzo smo se dogovorili da ćemo spavati u otvorenom predvorju doma: glave pod krovom, noge na otvorenom... a rosa valjda neće biti jaka.

Pao je mrak i uživali smo u pogledu na Tršćanski zaljev i Istru, legli smo u vreće, zaspali. Spavanje baš nije bilo savršeno, jer nas je umjesto rose mučila sparina i jedva je bilo zraka u tom kutku pred kućom, ali izdržali smo do prvih zraka sunca i mamurni ispratili njegov izlazak tamo negdje iza slovenskog Snežnika i našeg Risnjaka.

Ni kasnije se nitko nije pojavljivao kod doma (a bila je nedjelja) i polagano smo se spustili u civilizaciju i nastavili po planu. Mojoj supruzi je to ostalo u sjećanju kao jedno od najzanimljijih planinarskih noćenja, a bila je trudnica!

Domar, ja i nitko više

U doba dok sam radio u Austriji rado sam odlazio na planinarske izlete. Iz Beča u kojem sam živio bilo je svega nešto više od sat vožnje

do najbližeg dvotisućaka, Schneeberga, a obilje drugih planina bilo je na sličnoj udaljenosti.

Organizirao sam u to vrijeme izlete za nekolicinu Hrvata koje sam poznavao, ali i za međunarodno društvo koje sam upoznao preko prijatelja, tečaja njemačkog i na kojekakve druge načine. Često sam planinario i samostalno i to najčešće kad za višednevne izlete nisam mogao naći društvo.

U takvim sam slučajevima u pravilu bio jedini gost u planinarskim domovima pa sam imao prilike upoznati raznorazne domare. Neki su bili društveni, razgovorljivi i radoznali (pa su npr. degustirali našu cedevitu i domaće kobasicice), neki pustinjaci (jedva da bismo razmijenili pozdrave), a neki su bili u domu s cijelom obitelji (troje djece i dva psa). Možda je najzanimljiviji bio gospodin koji je već desetljećima pola godine provodio kao domar u domu na brdu Rennfeldu (1622 m) iznad Bruck an der Mur, a drugu polovicu kao mornar na nekoj norveškoj jedrilici za prijevoz turista. »Pa kako to, pola godine navrh brda, a drugu polovicu na brodu?«, pitao sam ga. »Tako mi se svida«, rekao je i zatvorio mi usta s kolačem od borovnica na račun kuće. Nisam ustrajao na potankostima.

Doista, koliko čovjek toga doživi ako ide u planine!

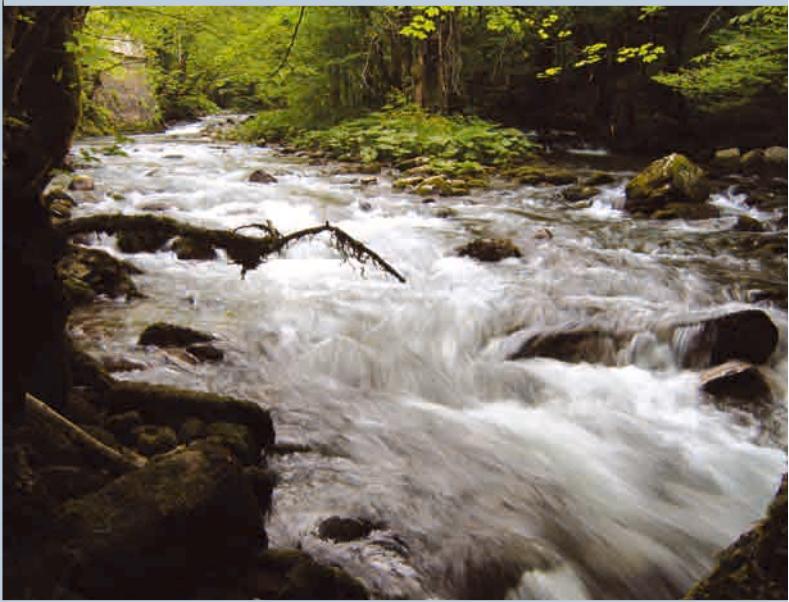
TOMISLAV MARKOVIĆ

Nazubljeno alpsko obzorje

Naši vidici

Fotografije članova PD »Velika Gorica«

- 1** Kamačnik, Dario Juko
2 Vrh Snježnika, Željko Ljubek
3 Jutro s Risnjaka, Dario Juko
4 Zatočenici Manite peći, Ronald Filipović
5 U klancu Paklenice, Dario Juko
6 Pogled s Biokova, Daniel Matiašić
7 Premužičeva staza, Zoran Horvat
8 Ravni dabar, Vedran Marunić
9 Pogled sa Sljemena, Dario Juko
10 Potok Curak kod Skrada, Željko Ljubek
11 Sunčane zrake, Željko Ljubek

Vodenica pod Velebitom

Miljenko Pavešić, Ogulin

Velebit, taj biser naših planina, plijeni i neodoljivo privlači ljubitelje njegovih očaravajućih ljepota. Koliko god sam puta odlazio na već poznate staze i vrhunce, uvijek mi se čini kao da idem prvi put. Poznajem Velebit, ali uvijek me iznenadi nepoznatim, bilo na njemu ili u podnožju.

Davne, 1953. godine vodio sam izlet duž srednjeg i južnog Velebita. Tri smo dana uživali u ljepotama, ali i dobrano oznojili leđa. Vrijeme je bilo bolje nego da smo ga naručili – jedan dan ljepši od drugoga. Naš stari ali dobar »dodge« s vozačem dobro nas je služio, uvijek bi nas dočekao na dogovorenou mjestu.

Zadnjega dana spuštamo se s Malog Alana »divnom« razrovanom prašnjavom cestom k selu Sveti Rok. U selu je snažan izvor dobre velebitske vode. Izvor je impozantno ozidan povećim kamenitim blokovima. Na središnjem kamenu kočoperi se uklesani natpis: VRILA MUDROSTI. Tu zastanemo da se napijemo vode, a i da dobijemo malo mudrosti. Ima tu istine, jer meni sine ideja da produžimo do jaza s vodenicom na rijeci Lici nedaleko od sela Bilaja. Poslije toliko muka i znoja kupanje će biti melem za nas i naše umorne noge.

Prijedlog svi oduševljeno prihvate, poskakasco u vozilo i prašimo Ličkim poljem k Bilaju i rijeci Lici. Došavši do jaza, kao iz kataulta poskakasco iz vozila, a odjeća leti na sve strane pa uskačemo u vode bistrog jaza. Uživamo! Plivamo, ronimo, divljamo!

Zadovoljivši se prvom rountom kupanja, legosmo na obližnju livadicu uživajući u toplim zrakama sunca. Ubrzo društvo poče dremucati. Dignem se i odem do mlina podno brane. Vodenice u meni uvijek pobuduju neko unutrašnje ugodno zadovoljstvo. Volim slušati huk vode na mlinском kotaču. Danas bi rekli da je to hidro-turbina! Uh, kako to ružno zvuči! Taj

mi se klimavi kotač s brojnim zakrpama od kojekakvih dasaka uvijek čini nekako zagonetnim i nedokučivim. Nikada u životu nisam video novi vodenički kotač, uvijek su stari, ali uvijek dobri. Gledajući ga, ulijeva mi neko povjerenje, prisnost, a nadasve ugodan osjećaj opuštanja. Pitam se može li današnji mladi čovjek, odgojen u urbanoj sredini u vječnom trku, doživjeti nešto takvo, doživjeti takav osjećaj dragosti i topline?

Uđem u vodenicu. Kod velikog drvenog sanduka u koji sipi brašno s mlinskog kamena stoji mlinarica. Kršna Ličanka, stara dvadesetak godina. Dočeka me sa smiješkom na licu i zapita:

– Odakle vi banuste?

– S Velebita, odgovorim.

Tako otpoče naš razgovor. U jednom trenutku, mlinarica zahvati rukama pregršt brašna, prinese ga pred mene u visini pojasa i reče:

– Pomiriši kako brašno lijepo miriše.

Sagnem se da pomirišem i tog mi momenta mlinarica snažno baci brašno u lice. U trenu sam bio mlinar od glave do pete. Stresem brašno s lica, a mlinarica se smije na sav glas. Uhvatim mlinaricu u naručje i uvalim je u sanduk s brašnom. Uvaljam je i u njedra joj natrapam podosta brašna!

– Miriše li lijepo brašno? – sada ja pitam.

– Miriše, čaća te zakarta!

Ona izađe iz sanduka, a ja predložim da joj istresem brašno.

– Ma nemoj, da ne bi mrsio mlade ličke janjetine?

Rastadosmo se kao dobri prijatelji, a na rastanku poklonim joj nekoliko runolista. Eto, tako završi trodnevni izlet na Velebit.

Mnogo sam puta prolazio ličkom prugom. S mosta preko Like vidi se vodenica. Sjetim se mlinarice koja je vjerojatno već baka ili prabaka.

Velebit me nikada nije razočarao, naprotiv!

Zaljubljen sam u Velebit

Razgovor s prof. Andrijom Benkovićem,
povodom 50. obljetnice njegova planinarskog djelovanja

Ivica Franić, Gospic

– Počeli ste planinariti prije pedeset godina i jedan ste od najstarijih ličkih planinara. Sjećate li se kako je to počelo?

– Počeo sam planinariti odmah poslije Drugog svjetskoga rata kao učenik gospičke gimnazije čim su to dopustile prilike. Sjećam se svoga prvoga planinarskoga pothvata s još dvojicom učenika iz moga razreda koji se sastojao od pješačenja do sela Brušana i uspona na Kalvariju, iz kuće naših kumova kod kojih smo noćili. Do tada mi je Velebit izgledao samo kao velika plavozelena sjena u pozadini moje svakodnevnice. Bilo je uzbudljivo otkriti da to nije samo plošno razvijena prepreka u prostoru, nego vrlo slojevit niz uzvisina, kosa i udolina. Poslije sam otkrio da je to još puno, puno bogatije, i ne samo u Velebitu. Taj se izlet dogodio u ljeto 1952. i sjećam ga se po tome jer smo hodali praznoga želuca, posebno na povratku u Gospic, u nedjelju navečer. I tako je počelo. Nizale su se avanture, što s odobrenjem, što bez odobrenja moje mame, na Oštru, Krčmar i druge okolne vrhove koji su koliko toliko davali sigurnost. Kad se gradio planinarski dom pod Štirovcem u južnom Velebitu, prvi sam put s ondašnjom vojskom otišao duboko u Velebit s cijelim svojim razredom. To je bio prvi doživljaj duboke i visoke planine.

– A kada ste i kako postali član planinarskog društva?

– U travnju 1955. učlanio je nas dječake iz trećeg razreda gimnazije, nakon još jednoga izleta na Oštru, u Planinarsko društvo »Visočica« profesor prirodopisa, kako se tada zvala biologija. On nas je odveo to ljeto na Slet planinara Hrvatske upravo na Čorinu prosinu kod doma pod Štirovcem. Tada sam prvi put osjetio društve-

no ozračje i planinarsku solidarnost u tom šarenom i velikom skupu ljudi u srcu Velebita.

– Na kojim ste sve planinama poslije bili, koja Vam je najmilija i zašto?

– Do danas je prošlo nešto više od 50 godina da nosim planinarsku iskaznicu, a stvarno je nosim svuda, u raznim uvjetima i svakojakim prilikama. Do osamostaljenja Hrvatske nisam imao putovnicu i moj se krug protezao na šest područja, koja su poslije postala države bivše Jugoslavije. Prošao sam ih sve, od malih do najviših vrhunaca, od neudobnih straćara, do vrhunskih planinarskih domova, ponavljajući vrlo često dolaske na pojedina odredišta, sam ili u društvu prijatelja ili sasvim nepoznatih suputnika. Od Kajmakčalana do Triglava ima vrlo malo planinskih vrhova unutar Dinarskoga i Rodopskoga gorja na kojima nisam bio. Na zajedničke putovnica planinara mogao sam

izači izvan tadašnje države te posjetiti Rilu, Vihren, Olimp, Matru, a nekoliko sam puta prešao u Austriju i Italiju u područje dozvoljeno za kretanje planinara. Samo na Triglavu bio sam 14 puta, a slično se dogodilo i s Maglićem, Komovima, Prokletijama i Durmitorom, koji su također nekoliko puta vidjeli moje tabane. Vrlo dobro poznajem Velebit, od Vratničkoga prijevoja sve do strmina iznad velikoga zavoja Zrmanje obišao sam mnoge njegove zakutke. No, ta planina ostaje mi uvijek nova, nepoznata i nanovo otkriva nešto što ste možda previdjeli u prethodnom obilasku, na istom vrhu ili u nekoj »japagi« i zato mi je najmilija.

Možete li se sjetiti u kojim ste planinarskim društvima bili član i na kojim dužnostima?

– To je lako. Sve do 2002. godine neprestano sam bio član PD »Visočica« iz Gospića. Tijekom studija u Zagrebu i par godina poslije toga, od 1956. do 1963., bio sam član Planinarskoga društva Sveučilišta »Velebit« u Zagrebu, istodobno s članstvom u svom matičnom društvu. Od 1987. član sam PD »Željezničar« iz Gospića. Ta tri društva su pokrila cijelo moje planinarsko djelovanje. U »Visočici« sam dva puta po dvije godine bio predsjednik, a posebna mi je čast da se moje predsjednikovanje poklopilo s proslavom 90. godišnjice toga društva, koja je 19. lipnja 1988. i sljedeći dan na veličanstven način obilježena u Gospicu i Brušanima. Dugo sam bio tajnik, posebno u PD »Željezničar«. Isto tako bio sam tajnik u »Visočici«. Sada sam član Upravnoga odbora PD »Željezničar« u Gospicu i još uvijek aktivan planinar.

– Zašto vi zapravo planinarite? Što za vas znači uspon na neki vrh?

– Kad se čovjek jednom nađe među planinarama otkrije da samo hodanje i trka po vrhovima čine manji dio te lijepе ljudske djelatnosti. Otkrijete solidarnost, pažnju i ljepotu druženja s drugim osobama bez ikakva interesa, osim da se potpuno osjetite čovjekom. Tada se javljaju i potrebe da se ta djelatnost osigura većem broju ljudi jer izlazak u neurbanizirano prirodno okruženje traži i hugooovski povratak prirodi. U ovih 50 godina dobro sam uočio kako je otuđenje sve veće i nerazumijevanje sve jače, a time veća i opasnost za one koji iskorače iz svoga civilizacijskog »sigurnog« okruženja.

– Možete li nam kazati kako se ovakva planinarska filozofija može konkretno primijeniti u društvenoj djelatnosti i kako ste se vi u nju uklopili?

– Rade se putovi, domovi, skloništa, piše se o toj djelatnosti, i to je ono što je u velikoj mjeri ispunilo mojih 50 godina, u kojima sam dao svoj mali doprinos. Od prvih kamenova što sam ih prebojio svojom rukom za planinarski dom pod Štirovcem, to se nastavilo i na Baćić kosi, u Gojtanovom domu na Visočici, u skloništu na Oštarijama u kući našeg pokojnog prijatelja Jure Brkljačića, a onda i po drugim kućama na Velebitu i drugim krajevima. Svagdje smo, ako ništa drugo, popravljali štetu od nevremena ili donijeli drva da bi se sljedeći planinari mogli grijati. Isto sam tako sudjelovao u traženju i obilježavanju mnogih planinarskih staza na Velebitu, u Samoborskom gorju, Mosoru i Hrvatskom zagorju. Bavio sam se i bavim se vođenjem, posebno djece i mlađeži, na izlete i pohode, a i pisao sam tu i tamo o svojim ili tuđim dogodovštinama u planini, postupcima u njoj, određenoj lokaciji, pojavama, životinjama ili bilju.

– Sigurno ste u planinama doživjeli svakajkih zgoda i nezgoda.

– Bilo je i veselih i tužnih trenutaka, no zahtijevalo bi mnogo papira i vremena da se sve opiše. Susreo sam i upoznao se s mnogim ljudima, poznatim planinarama i znanstvenicima, umjetnicima, sportašima i planinarskim zaljubenicima.

– Poznato je da ste u svom dugom planinarskom stažu stekli velike zasluge za planinarnstvo. Jeste li za to dobili neko priznanje?

– To je u našim planinarskim krugovima uobičajeno, najprije se daju priznanja kao poticaj, pa je tako i moje prvo priznanje bila jedna stara planinarska značka koju mi je uručio moj profesor nakon jednog lijepog uspona na Babin vrh. Prije nekoliko godina dobio sam plaketu HPS-a i to smatram najvišim priznanjem. No imam uz to Zlatni znak PSH, Srebrni znak PSJ, Zlatnu plaketu Koordinacijskoga odbora planinarskih željezničarskih društava i niz raznih priznanja, diploma i spomenica od mnogobrojnih društava diljem Hrvatske i bivše države.

Nosite li u ruksaku komplet prve pomoći?

dr. Dario Švajda, Požega

Velika većina naših planinarskih izleta i tura prođe bez ikakvih teškoča. Dogodi se, međutim, ponekad neka nepredviđena nevolja i tada se u planini moramo snaći s opremom i znanjem kojim raspolažemo. Uvijek je u takvim trenucima nužno reagirati brzo, ali ne brzopleti. Koliko u takvim slučajevima do izražaja dolazi dobra pripremljenost ne treba posebno naglašavati. Često, međutim, pripremajući se za izlet zaboravljamo u ruksak staviti i one stvari koje nam »nikad ne trebaju« kao što je npr. komplet prve pomoći. Te stvarčice ne trebaju nam kad je sve u redu, ali kad se dogodi kakva ozljeda, one su nužne za pružanje prave i pravovremene pomoći.

Medicinska komisija HGSS-a zato preporučuje planinarima i svima koji posjećuju planine da sa sobom uvijek imaju i komplet prve pomoći. U njemu bi svakako trebale biti ove stvarčice:

- prvi zavoj – 1 kom.
- kaliko zavoj – 2-3 kom.
- sterilna gaza 10×10 cm – 8 kom.
- flaster – 1 mala rola
- hanzaplast – 1 komplet
- trokutasta marama – 2 kom.
- ziherica
- plastična vrećica
- astrofolija
- gumene rukavice
- škarice ili oštar nožić
- tablete protiv bolova – Paracetamol
- andol 300 mg
- elastični zavoj.

Uz to, kao dopunu, uputno je imati još i:

- SAM splint aluminijsku udlagu
- Hot pack
- Ice pack
- džepnu masku za umjetno disanje.

Što ponijeti u planine i zašto

Evo i nekoliko riječi o kompletu prve pomoći:

Torbica prve pomoći. Mora biti od čvrstog i po mogućnosti nepromočivog materijala (cordura, najlon ili slični materijal). Prvu pomoć nosimo na svaki i najkraći planinarski izlet.

Prvi zavoj. To je posebna vrsta zavoja koji je sterilno zapakovan. Na svom početku ima sterilni jastučić gaze kojim se pokriva rana. Služi za zamatanje različitih vrsta rana. Prilikom otvaranja zavoja i pokrivanja rane sterilni jastučić ne smijemo dirati prstima.

Kaliko zavoj. Uobičajeni zavoji za pričvršćivanje sterilnih gaza, imobilizacijskih udlaga i sl. Širina 5–8 centimetara.

Sterilne gaze. Sterilno pakirane gaze koristimo za pokrivanje rana bilo koje vrste, opeklene i sl. Oprez: dio koji pokriva ranu ne smijemo dirati prstima. Veličina 10×10 cm.

Flaster. Preporučuje se flaster širine 2 cm. Služi za pričvršćivanje zavoja, sterilnih gaza ili dijelova odjeće kada ih koristimo kao imobilizaciju.

Hanzaplast. Njime pokrivamo manje rane, oguljotine i posjekotine. Može biti koristan za pokrivanje žuljeva i sl. Postoje vodootporni i platneni. Korisno je imati nekoliko veličina.

Trokutasta marama. Platnena marama u obliku trokuta. Izuzetno praktična jer je možemo koristiti i kao zavoj ako se složi u usku traku, a može koristiti i kao imobilizacijsko sredstvo.

Ziherice. Koriste se za pričvršćivanje zavoja.

Plastična vrećica. Za odlaganje upotrijebljениh zavoja, rukavica i sl.

Astrofolija. Termička zaštita zimi i ljeti.

Rukavice. Prije svakog pružanja prve pomoći stavljamo rukavice. Štite nas od mogućih infekcija koje se mogu prenijeti krvlju ili sekretima ozlijedenoga, a s druge strane smanjujemo dodatno onečišćavanje njegove rane. Korisno je imati nekoliko pari rukavica. Napomena: ako imamo nekoliko ozlijedenih, kod pružanja pomoći drugom unesrećeniku mijenjamo rukavice.

Škarice ili oštar nož. Za rezanje zavoja, flastera, hanzplasta, dijelova odjeće i sl.

Lijekovi. Postoje oprečna mišljenja o lijekovima kao dijelu kompleta prve pomoći. Naime, svaki lijek može izazvati alergijsku reakciju koja može imati nesagledive posljedice. Zbog toga preporučujemo nošenje i korištenje lijekova samo za osobnu upotrebu. To su tablete protiv bolova Paracetamol i Andol 300, koji je korisno uzeti kod bolova u mišićima i jakih bolova u prsima.

Osobe koje piju lijekove svaki dan, moraju sa sobom ponijeti dovoljnu količinu lijekova. Važno je voditi računa o temperaturi na kojoj se lijekovi nalaze jer visoka ili niska temperatura mogu značajno promijeniti djelotvornost lijeka. Na putu o korištenju lijeka istaknuta je temperatura na kojoj lijek smije biti.

Elastični zavoj. Za bandažu zglobova, posebno koljena ili gležnja.

Dopunski dio kompleta

Dopunski dio kompleta prve pomoći preporučamo planinarima koji odlaze na višednevne pohode u nepristupačnije terene i u sva godišnja doba.

SAM splint. To je udlaga duljine 70–90 cm i širine 9 cm. Izgleda kao malo veći zavoj. Nakon odmotavanja i uzdužnog presavijanja postaje udlaga. Koristi se za imobilizaciju gležnja, podlaktice, vratne kralježnice (improvizacija) i sl.

Hot pak naziv je za kemijski izmjenjivač topline. Vrećica u kojoj se nalazi kemijska tvar koja, nakon što se protrese, oslobođa toplinu. Djeluje nekoliko sati. Korisna kod smrzotina ili općeg pothladivanja. Napomena: kod postavljanja na tijelo može izazvati opekline te se nikada ne postavlja na kožu.

Ice pak. Koristi se kao hladan oblog nakon istegnuća, udaraca i sl. Napomena: ne smije se izravno prislanjati na kožu i držati dulje od 30 minuta, jer dulja upotreba može izazvati smrzotinu.

Džepna maska. Služi za umjetno disanje tijekom oživljavanja. Olakšava upuhivanje i štiti od moguće infekcije. Za istu svrhu se koristimo i posebno konstruiranim plastičnim maramicama koje na sredini imaju prorez za upuhivanje.

10 godina Planinarskog saveza Herceg-Bosne

Miljenko Bošnjak, Mostar, BiH

Krajem prošle godine navršilo se deset godina od osnutka Planinarskog saveza Herceg-Bosne. Planinarski savez Herceg-Bosne idejni je sljednik i nastavljač tradicije hrvatskih planinarskih organizacija u BiH u razdoblju od 1892. do 1945. godine. Bili su to Turisten klub BiH, Hrvatsko planinarsko društvo, Društvo planinara BiH, a današnji PS Herceg-Bosne ravnopravni je programski slijednik Planinarskog saveza BiH od 1946. do 1992. godine.

Ideje modernog planinarstva prodiru u Bosnu i Hercegovinu već u prvom desetljeću po austro-ugarskom zaposjedanju, zahvaljujući povećanom turističkom i znanstvenom interesu u Europi za ovu tada malo poznatu zemlju. U takvom ozračju javlja se i prva planinarska organizacija u BiH. Bosansko-hercegovački turistički klub utemeljen je 21. rujna 1892., a utemeljitelji su mu bili visoki i viši vladini činovnici. Prvi predsjednik kluba bio je Lothar Berg,

vladin povjerenik za grad Sarajevo. Turistički klub BiH radio je na izgradnji planinarskih objekata, markiranju planinarskih staza i putova, organiziranju brojnih izleta u prirodu i općenito na promidžbi planinarstva. U prvim godinama članstvo su sačinjavali stranci, doseđeni činovnici, ali kratko vrijeme nakon toga članstvo se bitno promijenilo u korist domaćeg pučanstva.

Bosansko-hercegovački turistički klub godine 1920. preimenovan je u Društvo planinara BiH, a tada djeluju i druga planinarska društva. Značajno je za razdoblje nakon Prvog svjetskog rata da se u BiH utemeljuju podružnice Hrvatskog planinarskog društva, a hrvatsko planinarstvo u BiH između dva svjetska rata i doprinos hrvatskih planinara zlatnim slovima upisani su u povijest bosanskohercegovačkog planinarskog pokreta. Godine 1940. došlo je do spajanja Društva planinara BiH s HPD-om u Zagrebu.

SVEĆANA AKADEMIJA POVODOM 10. OBLJETNICE OSNUTKA

U Hrvatskom domu »Herceg Stjepan Kosača« u Mostaru 18. prosinca 2005. održana je svečana akademija Planinarskog saveza Herceg-Bosne. Povod je bila 10. obljetnica utemeljenja Saveza.

U svom referatu na svečanoj akademiji predsjednik Saveza Mirko Matijević, član PD »Vis« Žepče, istaknuo je sve uspjehe društava i Saveza u proteklom razdoblju. Naglašena je uspješna suradnja sa HPS-om, njegovim društvima, a posebno s dragim planinarima iz Dalmacije. Matijević je istaknuo da se ne možemo pohvaliti da dobro i raznovrsno surađujemo s druga dva planinarska saveza u Bosni i Hercegovini, s PS BiH i PS Republike Srpske. Želja za suradnjom sa strane Saveza postoji i ona je iskazivana više puta, međutim stavovi PS BiH onemogućuju ravnopravnu suradnju u tvorenju krovnog planinarskog saveza u BiH. Doduše, imali smo 2002. godine zajednički dogovor sva tri Saveza da se obilježi 110. obljetnica organiziranog planinarstva u BiH, međutim zbog jednostranog pristupa PS BiH na svečanoj akademiji u Sarajevu, bio je to potpun promašaj i negiranje ostalih dvaju saveza, koji nisu ni spomenuti da postoje, a uredno su registrirani.

U povodu obljetnice predsjednik Saveza je uručio dodijeljene spomen-diplome svojim društvima i zaslužnim planinarima, kao i PS Hrvatske i Koordinaciji planinarskih udruga Dalmacije, koje će biti prigodno naknadno uručene. Poslije svečanosti i zahvale svim gostima i planinarima druženje se nastavilo uz prigodan domjenak i pjesmu.

Miljenko Bošnjak

Do tada je HPD u BiH već imalo vrlo lijepih uspjeha, a sačinjavalo ga je sedam podružnica: »Bjelašnica« u Sarajevu (utemeljena 1923. godine), »Cincar« u Livnu (1929.), »Prenj« u Mostaru (1933.), »Bitovnja« u Kreševu (1937.), »Ljutoč« u Bihaću (1929.), »Stožer« u Bugojnu (1935.), »Koprivnica« u Kupresu (1938.). Podružnice su imale ukupno sedam planinarskih kuća i to na planinama Čvrsnici, Bjelašnici, Bitovnji, Cincaru i Koprivnici. Godine 1940. broj podružnica HPD-a popeo se na 15, a broj kuća na 16.

U takvim se uvjetima mogao očekivati pravi procvat planinarstva u BiH, ali je njegova sudbina bila tragična i već godinu dana poslije, u ratnom vihoru, planinarske udruge su raspršene, a domovi jedan za drugim izgubljeni kao žrtve pljačke i paljevine. Nekoliko kuća koje su preživjele rat, a i temelje onih koji su srušeni, iskoristila su poslijeratna planinarska društva u BiH u tijeku planinarske obnove, a mlađi planinarski naraštaji većinom ne znaju za ovu činjenicu, tradicije i pionirski trud naših prethodnika.

Kao što se vidi, proljeće hrvatskog planinarstva u BiH prekinuto je 1945. godine kada su rat i nova vlast ugasili rad mnogih športskih i kulturnih društava, pa i hrvatskih. Značajno je napomenuti da nova vlast »osniva« a ne obnavlja već ranije utemeljena planinarska društva i na taj način prekida uspostavljenu tradiciju, sukladno vladajućoj ideologiji poništavanja do tada dostignutih nacionalnih vrijednosti.

I u posljednjem ratu mnogi su planinarski domovi i kuće porušeni, devastirani ili opljačkani, pa je odmah nakon utemeljenja Planinarskog saveza Herceg-Bosne kao prioritet istaknuta

izgradnja ili obnova domova, skloništa i drugih objekata u planini, a koje mora imati svako društvo koje obrađuje i kultivira svoju matičnu planinu. I zaista, vrijedni planinari su se prihvatali posla i najviše svojim radom uspjeli izgraditi ili adaptirati dosta svojih objekata.

U Sarajevu je 12. prosinca 1998. godine, nakon više od pola stoljeća obnovilo rad HPD »Bjelašnica 1923« koje djeluje u okviru HKD-a »Napredak« i koje se pojavljuje na skoro svim planinarskim manifestacijama našeg Saveza. Prvi predsjednik Saveza je bio Dražen Pažin iz HPD »Prenj 33« Mostar.

Danas Planinarski savez H-B ima ukupno 18 registriranih planinarskih društava, s oko 1.500 organiziranih planinara. Planinarska društva su:

- HPD »Cincar 1929« Livno
- PD »Bitovnja« u Kreševu
- UP »Raduša« u Uskoplju – Gornji Vakuf
- HPD »Vitez« u Vitezu,
- PD »Kuk« u Novom Travniku
- HPD »Prenj 1933« u Mostaru
- PD »Zvjezdan grad« Pržiči – Vareš
- PD »Orlova stina« Tomislavgrad
- PD »Čvrsnica« u Širokom Brijegu
- PD »Vis« u Žepču
- PD »Cincar« u Livnu
- UP »Tisovac« u Busovači
- PD »Pogorelica« u Kiseljaku
- PD »Čičak« u Orašju
- PD »Idovac« u Rami - Prozoru
- HPD »Pločno« u Posušju
- PSD »Livno« u Livnu
- PD »Busija« u Glamoču

Glavni odbor HPS-a

Skráčeni zapisnik sjednice održane 25. veljače

Darko Berljak, glavni tajnik HPS-a

Nazočni: H. Kraljević (predsjednik HPS-a), V. Novak (dopredsjednik HPS-a), F. Novosel, A. Bakšić, D. Domišljanović, D. Butala, G. Gabrić, I. Hapač, B. Margitić, Đ. Petrović (članovi Izvršnog odbora), A. Čaplar (član Izvršnog odbora i pročelnik Komisije za promidžbu i izdavaštvo), V. Sor (član Izvršnog odbora i pročelnik Komisije za školovanje), M. Rožman, I. Tišljar, M. Rihtarić, L. Adamović, I. Jelinić, B. Šeparović, J. Kosović, Ž. Adamek (pročelnici Komisija za športsko penjanje, orijentaciju, priznanja, gospodarstvo, speleologiju, planinarsko skijanje, planinarske putove; kadrovska, statutarnu i normativnu djelatnost), M. Mesić, M. Vučinić, T. Marković (zamjenici pročelnika Komisija za suradnju s upravama zaštićenih planinskih područja, alpinizam; planinarske pohode, visokogorske uspone i daleka putovanja), B. Rajšel (Hrvatska gorska služba spašavanja), M. Japirko i B. Buljan (PS Splitsko-dalmatinske županije), M. Fulir (PS Krapinsko-zagorske županije), K. Janušić (PS Varaždinske županije), Ž. Matijević (PS Ličko-senjske županije), M. Soš i V. Šulentić (Slavonski planinarski savez) i Ž. Gobec (Planinarski savez Zagreba) – ukupno 32 člana Glavnog odbora HPS-a.

Nakon otvaranja sjednice, predsjednik HPS-a Hrvoje Kraljević je zamolio članove Glavnog odbora da odaju počast minutom šutnje trojici poginulih planinara iz Splita u nedavnoj tragediji na Svetom brdu na Velebitu.

Nakon toga je jednoglasno prihvaćen dnevni red sjednice od 11 točaka koji je predsjednik HPS-a predložio u posланом pozivu za sjednicu. Isto je tako jednoglasno prihvaćen prijedlog sastava verifikacijske komisije (M. Mesić, V. Sor i L. Adamović), dok je za ovjerovitelje zapisnika (H. Kraljević i D. Butala) i zapisničara (D. Berljak) 31 glas bio za i jedan suzdržan.

1. Verifikacija članova Glavnog odbora prema članku 26. Statuta HPS-a. Verifikacijska komisija prema predanim evidencijskim listićima ustanovila je da su na sjednici nazočna 32 od ukupno 41 člana Glavnog odbora, a prema Statutu HPS-a čine ga predsjednik i dopredsjednik HPS-a, članovi Izvršnog odbora, pročelnici stručnih i organizacijskih komisija HPS-a i HGSS-a (ili njihovi opunomoćeni zamjenici) te predstavnici gradskih i županijskih planinarskih saveza. Potreban kvorum od najmanje 21 nazočnog postojao je, a za donošenje pravovaljnih odluka bilo je potrebno 17 jednakih glasova. Gradski/županijski savezi obaviješteni su u pozivu na sjednicu da od Ureda HPS-a mogu za tražiti zbroj ukupno izdanih članskih markica za planinarska društva u svom članstvu te je onima koji su dostavili popis (PS Splitsko-dalmatinske županije, PS zagorsko-krapinske županije, Planinarski savez Slavonije i PS Međimurske županije) izračunat broj njihovih predstavnika u Glavnem odboru. Oni koji to nisu učinili, imali su prema članku 26. Statuta HPS-a pravo na samo jednog predstavnika, te su tako i zastupani na ovoj sjednici.

2. Donošenje Poslovnika o radu Glavnog odbora HPS-a. Poslovnik je bez rasprave prihvaćen jednoglasno.

3. Pravilnik Komisije za planinarske putove HPS-a. Na sjednici Izvršnog odbora HPS-a 13. veljače 2006. predloženo je da Glavni odbor HPS-a prenese ovlasti donošenja Pravilnika za planinarske putove HPS-a na Izvršni odbor HPS-a radi provedbe javne rasprave o prijedlogu tog pravilnika u planinarskim društvima/klubovima, odnosno svim članicama HPS-a. Pročelnica Komisije za planinarske putove J.

Kosović objasnila je kakve će poteškoće nastati u radu Komisije ako još nekoliko mjeseci ostane na snazi stari pravilnik, tj. u vrijeme kada je planiran niz akcija, i stoga je predložila da se novi pravilnik ipak prihvati na ovoj sjednici Glavnog odbora. Nakon rasprave, u kojoj su sudjelovali G. Gabrić, B. Margitić, K. Janušić, Ž. Gobec i H. Kraljević, a u kojoj su iznesena različita mišljenja o tom pitanju, odlučeno je:

- Prihvaća se Pravilnik Komisije za planinarske putove HPS-a s izmjenama i dopunama koje je na sjednici iznio g. Bernard Margitić (30 glasova za i 2 protiv).
- Radi uključivanja svih članica HPS-a u izradu još kvalitetnijih odredbi tog pravilnika, odmah se otvara javna rasprava, zaključno do 26. travnja 2006. do kada se na adresu HPS-a mogu dostaviti dopune, izmjene i drugi prijedlozi o tekstu tog pravilnika (30 glasova za i 2 protiv).
- Glavni odbor HPS-a opunomoćuje Izvršni odbor HPS-a da nakon tako provedene javne rasprave i obrade svih primljenih primjedbi

u Komisiji za planinarske putove i Komisiji za statutarnu, kadrovsku i normativnu djelatnost, doneće Pravilnik Komisije za planinarske putove HPS-a na svojoj sjednici (31 glas za i 1 suzdržan).

4. Imenovanje pročelnika i zamjenika komisija HPS-a, opoziv člana IO-a i kooptiranje novog člana IO HPS-a (svi pročelnici i u zagrada navedeni zamjenici u stručnim i organizacijskim komisijama HPS-a imenovani su jednoglasno). Športsko penjanje: Marko Rožman (Zoran Brešan); Odlikovanja: Milivoj Rihtarić (Mato Biličić); Orientacija: Ivo Tišljar (Nikola Tot); Vodiči: Darko Luš (Mladen Mužinić); Gospodarstvo: Božidar Krznarić (Krešimir Bartaković); Speleologija: Igor Jelinić (Dalibor Paar); Planinarsko skijanje: Branko Šeparović (Mario Rodeš); Povijest planinarstva: Borislav Aleraj (Matija Mlinac); Zaštita prirode: Slavko Ferina (Miljenko Habrle); Alpinizam: Branimir Rajšel (Marko Vučinić); Planinarski putovi: Jasna Kosović (Tomislav Pavlin); Školovanje:

Pohodom »Tragom prvog izleta HPD-a« od Ruda do Plešivice zaključena je proslava 130. obljetnice hrvatskog planinarstva

Vladimir Sor (Darko Domišljanović); Promidžba i izdavaštvo: Branko Meštrić (Alan Čaplar); Statutarno, normativna i kadrovska: Goran Škugor (Žarko Adamek); Suradnja s upravama zaštićenih planinskih područja: Dražen Lovreček (Miro Mesić) i Planinarski pohodi, visokogorski usponi i daleka putovanja: Željko Žarak (Tomislav Marković).

Na prijedlog predsjednika IO HPS-a F. Novosela te na temelju usmenog (a priloženog i u pisanim oblicima) objašnjenja A. Čaplara da se zbog obiteljskih razloga i obavljanja obimnih uredničkih i grafičkih poslova za »Hrvatski planinar« prihvati njegov opoziv iz Izvršnog odbora HPS-a, taj je opoziv prihvaćen s 31 glasom za i jednim protiv te je u članstvo IO HPS-a kooptirana Radojka Bronić.

5. Izvještaj o radu Izvršnog odbora u 2005.

Nakon kraćeg osvrta F. Novosela, predsjednika Izvršnog odbora i D. Berljaka, glavnog tajnika HPS-a na izvještaj o radu tog tijela HPS-a, a koji je objavljen u »Hrvatskom planinaru« br. 1/2006., izvještaj je jednoglasno prihvaćen.

6. Izvještaj o radu komisija HPS-a u 2005.

Izvještaji o radu stručnih i organizacijskih komisija HPS-a primljeni su u Uredu HPS-a te u sažetom obliku objavljeni u HP 1/2006. Pročelnici su prema potrebi mogli usmeno nadopuniti izvještaje na sjednici ili odgovoriti na postavljena pitanja o radu u komisijama. L. Adamović je predložio da Glavni odbor doneće odluku o obveznom ispunjavanju anketnih listova o planinarskim objektima, a koji će biti poslati planinarskim društvima koja upravljaju objektima, što je jednoglasno prihvaćeno. Iako to nije bio sadržaj te točke dnevnog reda, objašnjeno je zašto će se planirana sredstva u 2006. za obnovu planinarskih objekata utrošiti prema iskazanim prioritetima, a ne putem natječaja. Naime, i bez formalnog raspisivanja natječaja svaki upravljač planinarskog objekta ima pravo u HPS-u zatražiti financijsku pomoć za obnovu. Ž. Gobec je u pisanim oblicima predao zahtjev, ali i zatražio objašnjenje zašto pročelnik Komisije za vodič HPS-a osamnaestorici članova Stanice vodiča Zagreb nije ovjerio članske iskaznice službe vodiča HPS-a. Pošto je odluku o tome donijelo

najviše tijelo te Komisije – Zbor vodiča, održan krajem prošle godine u Baškim Oštarijama – predstavniku Planinarskog saveza Zagreba odgovoreno je da se prema Statutu HPS-a može zatražiti postupak na Sudu časti ako smatra da je takva odluka bila protustatutarna. Izvještaji stručnih i organizacijskih komisija HPS-a za 2005. godinu prihvaćeni su jednoglasno.

7. Izvještaji o radu gradskih i županijskih planinarskih saveza. Izvještaje o radu u pisanim oblicima dostavili su Planinarski savez Krapinsko-zagorske županije, Planinarski savez Zagreba i Planinarski savez Varaždinske županije. Njihovi su predstavnici sažeto izvjestili o svom radu i na usmeni način, a to su učinili i predstavnici ostalih saveza nazočni na sjednici Glavnog odbora.

8. Zaključni račun HPS-a za 2005. Glavni tajnik HPS-a objasnio je stavke zaključnog računa HPS-a u 2005. godini. Ukupni prihod iznosio je 1.372.096,82 kn, a ostvaren je od prodaje markica sa 441.325,00 kn i ostalih 930.771,82 kn prihoda (68 % od ukupnog prihoda) od prodaje planinarske literature, pretplata za »Hrvatski planinar«, najammina i oglasa te vlastite djelatnosti. Ukupni rashod bio je 1.101.221,72 kn. Uz rezervirana sredstva za tisak »Hrvatskog planinara« od 180.000,00 kn – koja nisu bila uplaćena krajem 2005. godine, kao što je dosada bila praksa, već će se to učiniti tijekom 2006. – ostatak prihoda iznosio je 90.875,10 kn (uobičajena pričuva za djelatnost u prvom tro-mjesečju kada su i najmanji prihodi). Uspoređujući te rezultate s godinom ranije, vidljivo je da su ukupni prihodi u 2005. g. bili 12% veći od onih u 2004. g. i 9% veći od onih koje je planirao Glavni odbor prije 12 mjeseci, što – uz poznавanje realnih finansijskih mogućnosti i vrste svakog izvora prihoda HPS-a – pokazuje sposobnost u HPS-u da se osiguraju i dodatni neplanirani prihodi. U složenim gospodarskim uvjetima u Hrvatskoj, HPS je u 2005. godini poslovao izuzetno kvalitetno, a sve obveze izvan HPS-a i prema komisijama Saveza obavljane su uredno i na vrijeme. Zaključni račun prihvaćen je s 31 glasom za i jednim suzdržanim.

9. Izvještaj Nadzornog odbora HPS-a za

2005. U pisanom je obliku bio priložen materijalima uz poziv na sjednicu Glavnog odbora. Nadzorni odbor HPS-a je na svojoj sjednici 31. siječnja 2006. obavio je uvid u ostvarenje programa HPS-a, zakonitost i primjenu općih i organizacijskih akata i zaključaka Skupštine, Glavnog odbora, Izvršnog odbora i komisija HPS-a, materijalnog i finansijskog poslovanja HPS-a te rada stručne službe HPS-a te ocijenio da je sve to urađeno u skladu sa zakonima, Statutom HPS-a i odlukama tijela HPS-a. Izvještaj Nadzornog odbora prihvaćen je s 31 glasom za i jednim suzdržanim.

10. Proračun za 2006. g. – ukupno HPS i posebno za Komisije HPS-a.

Predložen je proračun uskladijenih prihoda i rashoda od 1.500.000,00 kn, što je 10% više od onog u 2005. godini. Od prodaje članskih markica planira se 27% ukupnog prihoda. Većinu prihoda u 2006. g. (preko milijun kuna ili 73%) osigurat će se iz drugih izvora financiranja. Sredstvima od članskih markica plaća se polica osiguranja za sve članove i financira djelatnost stručnih komisija HPS-a. U tim akcijama sudjeluje prosječno oko 3.000 naših članova; u 2006. planira ih se oko 120 (prosječno svaki treći dan jedna akcija), a predviđena su sredstva u ukupnom iznosu od 350.000,00 kn. Glavne stavke šesnaest komisija su ove: Planinarski putovi: četiri tečaja za marmakiste, školovanje instruktora, izrada metalnih žigova za vrhove HPO-a i VPP-a, materijal za rad, sastanci i interventne akcije na terenu (18.000 kn); Gospodarstvo: projekti Šugarska duliba, Zavižan, Lubenovac, Dom na Snježniku, ostali prioriteti na terenu, daljnja izrada arhiva imovinsko-pravnih odnosa za sve planinarske objekte u HPS-u (100.000 kn); Promidžba i izdavaštvo: standardizirane upisne knjige vrhova i domova, knjiga »Lukina jama«, plakati, letci i druga manja izdanja, uređivanje web stranice, kalendar za 2007. (60.000 kn); Speleologija: seminari, istraživački logori Crnopac, Lubuška jama, Svilaja, Cetina, natjecanja u speleo orientaciji, ekspedicija u Libanon, Bjelašnica i Nevidna voda (13.000 kn); Vodiči: zimski i ljetni tečaj, tečaj za vodiče društvenih izleta, visokogorska vježba, izrada novih iskaznica i

oprema (12.000 kn); Orientacija: sufinanciranje 20 trka za Kup i prvenstvo Hrvatske (12.000 kn); Zaštita prirode: deset tradicionalnih akcija tijekom godine (7.000 kn); Priznanja: sastanci komisije i sređivanje arhive, nabava plaketa, diploma i značaka (17.000 kn); Školovanje: tisk diploma za planinarske i stručne škole, tisk jedinstvenog Programa školovanja HPS-a (8.000 kn); Alpinizam: Fournel – skup penjača u ledu, nastupi reprezentacije u Svjetskom kupu lednog penjanja i za prvenstvo Hrvatske, ispiti za naslov »alpinist«, instruktorski seminar i ispiti, skup alpinista u Bugarskoj, BMC skup u Engleskoj, sufinanciranje naveza za ekspediciju u Tasmaniju (27.000 kn), Športsko penjanje: natjecanja za prvenstvo Hrvatske, Europsko prvenstvo i Svjetski kup (17.000 kn); Planinarsko skijanje: tri trke za prvenstvo i kup Hrvatske, svjetsko prvenstvo (15.000 kn), Povijest planinarstva: daljnje uređenje arhive u Samoborskom muzeju (5.000 kn); Suradnja s upravama zaštićenih planinarskih područja (3.000 kn); Planinarski pohodi, visokogorski usponi i daleka putovanja (3.000 kn) i pričuvna sredstva za sve komisije u slučaju važnih akcija koje se nisu mogle predvidjeti (33.000 kn). Predloženi proračun komisija i ukupno HPS-a u iznosu od 1.500.000,00 kn prihvaćen je jednoglasno.

11. Razno

Nekoliko članova GO HPS-a predložilo je izricanje pohvale za rad u 2005. godini Uredu HPS-a i glavnom tajniku zbog iskazanih finansijskih rezultata i kvalitetno obavljenih poslova. Prijedlog je prihvaćen s 31 glasom za i jednim protiv.

L. Adamović, dosadašnji pročelnik Komisije za gospodarstvo, zahvalio se svima koji su suradivali u pitanjima planinarskih objekata u vrijeme dok je obnašao tu dužnost.

Ž. Matijević, predstavnik PS ličko-senjske županije, upoznao je Glavni odbor o priprema i programu Dana hrvatskih planinara koji će se održati na Mrkvištu 17. i 18. lipnja 2006. godine, a koje će organizirati HPD »Zavižan« iz Senja.

Sjednica je započela u 11:15, a završila u 14:00 sati.

GORSKO SPAŠAVANJE

PROSLAVA 50 GODINA SAMOBORSKE STANICE HGSS-a

U subotu 28. siječnja 2006. u Samoboru je, na dan kada je osnovana, proslavljena 50. godišnjica osnutka HGSS Stanice Samobor. Hrvatska gorska služba spašavanja postoji od 1950. godine kada je osnovana kao stručna služba pri Hrvatskom planinarskom savezu (tada PSH), a prva stanica koja je uspostavljena na teritorijalnom principu bila je stanica Samobor. Danas HGSS ima 15 stanica raspoređenih širom Hrvatske. Među njima je Stanica Samobor najstarija, a danas broji 9 gorskih spašavatelja, 2 pripravnika i 2 suradnika.

HGSS je jedinstvena služba, koja djeluje na području cijele Hrvatske, a mreža stanica služi kako bi se na određenom području čim prije pristupilo akciji spašavanja i zbrinjavanju unesrećenih. Stanica Samobor pokriva područje Samoborskog gorja i Žumberka, a njezini su članovi sudjelovali u mnogobrojnim vježbama i akcijama spašavanja po cijeloj Hrvatskoj, ali i izvan granica naše domovine, kada su kao članovi alpinističkih ekspedicija sudjelovali u akcijama spašavanja na Kavkazu, Himalaji i Pamiru.

Proslavi u Samoboru bilo je nazočno oko stotinu uzvanika i gostiju. Uz gradonačelnika g. Antuna Filipca i predstavnike gradskih vlasti, skupu su bili nazočni osnivači Stanice, među njima i prvi pročelnik Stanice Viktor Očić, i mnogi Samoborci koji su u ovih 50 godina dali svoj doprinos radu Stanice. Od brojnih gostiju, tu su bili predstavnici Državne uprave za zaštitu i spašavanje, Javne vatrogasnog postrojbe, JU Park prirode Žumberak-Samoborsko gorje, Hrvatske udruge za obuku potražnih pasa (HUOPP), mnogobrojni predstavnici planinarskih društava i drugih klubova, te gorski spašavatelji iz cijele Hrvatske: predstavnici stanica Zagreb, Požega, Karlovac, Ogulin, Pula, Zadar, Split i Makarska.

Uvodnu riječ održao je Vladimir Novak, pročelnik Stanice Samobor, te je minutom šutnje odana počast spašavateljima koji više nisu među nama i svim nastrandilim u planinama. Zatim je Renato Ivančić, tajnik Stanice, iznio prikaz rada stanice tijekom 50 godina, a za to vrijeme prikazivane su fotografije iz dugogodišnjeg rada stanice. Znamenitost su fotografije prve vježbe spašavanja održane na Japetiću 1953. godine, još prije formalnog osnutka Stanice Samobor.

U pola stoljeća djelovanja Stanica Samobor je zabilježila 72 akcije (spašavanja, intervencija, potraga), od manjih intervencija, pa do opsežnih višednevnih potraga i složenih akcija spašavanja, pri čemu su spa-

šeni mnogobrojni ljudski životi. Vrlo važan je preventivni rad te su članovi stanice redovito dežurali na planinarskim pohodima, na skijalištima (ranije na Japetiću i Velikom dolu, ali i na Bjelolasici, Medvednici i Platku), speleološkim ekspedicijama, brdsko-biciklističkim utrkama i natjecanjima para-jedriličara. Članovi samoborske stanice HGSS-a također kroz predavanja i vježbe pomažu u edukaciji svih onih koji se kreću u planinama i nepristupačnim područjima.

Pripravnost članova održava se kroz redovite vježbe, koje je Stanica Samobor organizirala samostalno ili u suradnji s drugim stanicama, te valja spomenuti vježbe na stijenama Kleka i Paklenice, helikoptersku vježbu »Oštrec 2001«, državne vježbe speleološkog spašavanja »Jama Olimp 2003«, »Đula Medvedica 2004« i dr.

Pročelnik HGSS Vinko Prizmić uručio je Stanici Samobor najviše priznanje, srebrnu plaketu, a članovi stanice uručena su priznanja za neprekidan rad u službi: za 40 godina Darku Bišćanu i Franju Švariću, za 30 godina Damiru Šetinu i Vladimиру Novaku, a za 20 godina Dubravku Regoviću, Renatu Ivančiću i Romanu Vukoviću.

Nakon prikazivanja dvadesetminutnog dokumentarnog filma s vježbe spašavanja »Žumberak 2005« održane u svibnju prošle godine, skupu se obratila do gradonačelnica Marica Jelenić, te predstavnici ostalih stanica, koji su Stanici Samobor uputili čestitke i željeli uspjeh u budućem radu. Svi sudionici skupa dobili su za uspomenu CD na kojem je prikazan 50 godišnji rad Stanice Samobor. Druženje se nastavilo uz domjenak i razgledavanje izložbe fotografija iz povijesti Stanice.

Vatroslav Jakobović

Prva vježba samoborskih gorskih spašavatelja prije više od pola stoljeća na Japetiću

NOVA PLANINARSKA KUĆA U KARLOVAČKOM KRAJU

Vrijedni članovi HPD »Martinščak« iz Karlovca uredili su u selu Priselci nedaleko od Mahična napuštenu seosku kuću za planinarske potrebe i na taj je način zamjenjena planinarska kuća »Mont Zadobarje« u Zadobaru koja više nije u funkciji.

Za uređenje nove kuće u Priselicima, trebalo je više od dvije godine marljiva i mukotrpna rada. U tom vremenu uspjeli su članovi »Martinščaka« sposobiti već ruševnu i u korov zaraslu kuću koju su dobili na korištenje od sada već pokojnog Ivana Smukavića i njegove supruge Biserke. Uređen je okoliš kuće, zasadeno cvijeće, izgrađen sanitarni čvor, izmijenjene daske i crijev na krovu, postavljeni novi podovi u prostorijama, žljebovi i oluci, u kuću je uvedena električna struja i pitka voda iz vodovoda, uređena je kuhinja i spremište, napravljene su stube itd.

Nova planinarska kuća nalazi se na nadmorskoj visini od 188 metara i prozvana je »Ivanova hiža«. Do kuće se može doći iz Zadobara, Grduna, Golubića, Donjeg Pokuplja i Bridića, iz Sudaca, Svetе Margarete, Mahična i Jaškova.

»Ivanova niža« otvorena je vikendom, a u ostale dane po najavi. Informacije se mogu dobiti od Antuna Petrekanića na telefon 098/700-224 ili od domara u

kući, bračnog para Ane i Josipa Vuk na telefon 098/975-2780 te na web-stranici www.hpd-martinščak.hr.

Kuća je opskrbljena pićem i u njoj može prespavati desetak planinara, koji mogu pripremati i vlastitu hranu. Ona je ujedno i kontrolna točka karlovačke planinarske obilaznice »Četiri rijeke karlovačke«, a pečat se utiskuje umjesto nekadašnje kontrolne točke u planinarskoj kući u Zadobaru.

dr. Ante Starčević

Planinarska kuća »Ivanova hiža« (188 m) u Priselicima kraj Mahična

VELEBITSKI PLANINARSKI PUT

Krajem prošle 2005. godine navršilo se šest godina otkako je nakon Domovinskog rata omogućen ponovni obilazak naše najljepše obilaznice, Velebitskog planinarskog puta (VPP). Budući da je cjelovit obilazak starom trasom puta bio ograničen, posebno dijelom južnog Velebita, organizator je odlučio da se promijeni dio puta od Jelove ruje preko Visočice i Badnja do Struga, zbog upitnog i nesigurnog puta preko Visočice. To se pokazalo dobrim rješenjem i cjelovit smisao obilaznice nije bitno bio poremećen.

Međutim, veća je nevolja bio dugogodišnji nedostatak prenoćišta na dijelu VPP-a između Alana i Ravnog dabra. Tijekom prošlih godina napušteno je planinarsko sklonište »Radlovac«, a zamijenili su ga novo planinarsko sklonište na Ogradenici i »Kugina kuća« koju su sposobili vrijedni članovi PD »Željezničar« iz Gospića. Također, uređenjem planinarske kuće »Vila Velebita« osigurano je noćenje na Baškim Oštarijama.

Na južnom Velebitu noćića su osigurali članovi HPD »Paklenica«, koji su uredili planinarsko sklonište na Strugama! Mogli bismo sada reći da je VPP na cijeloj trasi dobro pokriven planinarskim objektima.

Pregledom popisa obilaznika od utemeljenja do sada, vidi se da je VPP prošlo gotovo dvije tisuće obilaznika, a od ponovne uspostave VPP-a 2000. do kraja prošle, 2005. godine, upisano je točno sto obilaznika. Budući da bi previše prostora zauzeo popis, navest ćemo samo broj obilaznika i podijeljenih značaka VPP-a po društvima:

Detalj Premužičeve staze u Rožanskim kukovima

- 12 obilaznika – HPD »Željezničar«, Zagreb
- 10 obilaznika – HPD »Zanatlija«, Osijek
- 7 obilaznika – HPD »Zagreb-Matica«, Zagreb
- 5 obilaznika – PD »Obruč«, Gornje Jelenje i PD »Ericsson-Tesla«, Zagreb
- 4 obilaznika: HPD »Dugi vrh«, Varaždin, HPD »Imber – Mosor«, Omiš, HPD »Japetić«, Samobor i HPD »Jastrebarsko«
- 3 obilaznika: HPD »Dubovac«, Karlovac, HPD »Kamenar«, Šibenik, HPD »Paklenica«, Zadar
- 2 obilaznika: PD »Psunj«, Pakrac, HPD »Sisak«, PK »Split«, HPD »Strilež«, Crikvenica, HPD »Susedgrad«, Zagreb, PDS »Velebit«, Zagreb i PD »Željezničar«, Gospić.
- 1 obilaznik: HPD »Ante Bedalov«, Kaštel Kambelovac, HPD »Dalekovod«, Zagreb, HPD »Diljgora«, Slavonski Brod, PD »Bjelolasica«, Zagreb, PD »Javor«, Zlatar Bistrica, PD »Priroda PBZ«, Zagreb, HPD »Stanko Kempny«, Zagreb, HPD »Švilaja«, Sinj, PD »Torpedo«, Rijeka, HPD »Viniča«, Duga Resa, HPD »Zanatlija«, Zagreb, HPD »Šumar«, Zagreb i HPD »Tikvica«, Županja
- Osim naših planinara, VPP obišla su tri slovenska i jedan poljski planinar. U popisu izdanih spomen-značaka još je i nekoliko planinara koji se nisu izjasnili jesu li članovi nekog planinarskog društva.

Tomislav Pavlin

NOVA OBILAZNICA PD »ERICSSON – NIKOLA TESLA«

PD »Ericsson-Nikola Tesla« iz Zagreba pripremilo je novu planinarsku obilaznicu pod nazivom »Najviši vrhovi hrvatskih županija«. Obilaznica obuhvaća vrhove svih županija (21) i Dinaru (1831 m), koja je izdvojena iz županijskog okvira kao najviši vrh Hrvatske, a kao kontrolna točka Šibensko-kninske županije određen je Bat na Kozjaku kod Kijeva.

U dnevniku obilaznice su navedeni osnovni statistički podaci o svakoj županiji, a za svaki je vrh predložen jedan ili više prilaza. Također su navedeni poreporučeni zemljovidovi za pristup svaki vrh odnosno drugi izvori koji mogu poslužiti za lakše kretanje prema odbaranom vrhu. Na kraju dnevnika je navedena opsežna literatura koja je korištena u pripremi obilaznice.

Službeno otvorene obilaznice bit će 22. travnja 2006. prilikom održavanja 14. Rusovog pohoda na Medvednici. Tom prilikom počet će prodaja dnevnika na upisnom mjestu i na cilju pohoda (cijena dnevnika je 40 kuna). Poslije Rusovog pohoda dnevnik će se moći nabaviti osobno svakog prvog i trećeg četvrtka u mjesecu na sastanku PD »Ericsson – Nikola Tesla«, Zagreb, Krapinska 45, od 19 do 20 sati ili naručiti na pismom na istu adresu. Narudžbe i upiti za informacije mogu se uputiti i putem elektronske pošte na adrese marija.bacic@ericsson.com i damir.kuzmanic@zg.t-com.hr.

Damir Kuzmanić

Lapis Plus d.o.o.
ZASTUPNIK Pro-luX
ZA RH BiH i SLO

Compact dalekozori

Monokulari

ZOOM dalekozori

Panoramski dalekozori

Kompas

Alu. bat. lampe

BESPLATNI PROSPEKTI 01/4677015

www.lapis-plus.hr

NAJVIŠI VRHOVI HRVATSKIH ŽUPANIJA – KT NOVE OBILAZNICE

1. Zagrebačka
 2. Krapinsko-zagorska
 3. Sisačko-moslavačka
 4. Karlovačka
 5. Varaždinska
 6. Koprivničko-križevačka
 7. Bjelovarsko-bilogorska
 8. Primorsko-goranska
 9. Ličko-senjska
 10. Virovitičko-podravska
 11. Požeško-slavonska
 12. Brodsko-posavska
 13. Zadarska
 14. Osječko-baranjska
 15. Šibensko-kninska
 16. Vukovarsko-srijemska
 17. Splitsko-dalmatinska
 18. Istarska
 19. Dubrovačko-neretvanska
 20. Međimurska
 21. Grad Zagreb
- bezimeni vrh (1006 m) na Žumberačkoj gori (u blizini Malićevog krča)
Ivanščica (1060 m) u Hrvatskom zagorju
Piramida (616 m) na Zrinskoj gori (KT je **Čavić brdo, 560 m**)
Velika Javorinka (1374 m) na Velikoj Kapeli
Ravna gora (686 m), (ne vrh s piramidom, 680 m!)
- Vranilac (643 m)** na Kalničkom gorju
Crni vrh (863 m) na Zapadnom Papuku
Kula (1534 m) na Bjelolasici
Vaganski vrh (1757 m) na Velebitu
Papuk (953 m) na Papuku
Brezovo polje (984 m) na Psunju
Kapavac (618 m) na Požeškoj gori
Kremen (1590 m)
Petrov vrh (700 m) na Krndiji
Dinara (1831 m), (uz Dinaru, KT je **Bat** na Kozjaku kod Kijeva, **1206 m**)
Liska (297 m) na Fruškoj gori kod Iloka (markiran prilaz, postavljen žig!)
- Sveti Jure (1764 m)** na Biokovu
Veliki Planik (1272 m) na Ćićariji
Ilijin vrh (1234 m) na Snježnici
Mohokos (344 m) u Međimurskim goricama
Sljeme (1033 m) na Medvednici

IVAN JAKOVINA IZ HPD »SOKOLOVAC 1898.« U POŽEGI

U plejadi onih koji imaju zbog čega biti spominjani u hrvatskom planinarstvu, svakako je i požeški planinar Ivan Jakovina, popularni Mali Pajdo. Iako poznat diljem domovine, o njemu naprosto malo znamo, osim popularnog nadimka.

Rodio se 2. rujna 1934. godine u Lukavcu (Bosna i Hercegovina) u obrtničkoj obitelji. Školanje i mladost provodi u Slavonskom Brodu, gdje završava Učiteljsku školu, stekavši zvanje učitelja. Nemirnog duha, krajnje inventivan u društvenom poslu, bio je učitelj, direktor Narodne knjižnice i čitaonice u Požegi, a onda direktor, urednik i novinar Požeškog lista. U pomno čuvanoj osobnoj arhivi sačuvane su tisuće novinskih i radio tekstova, te napis i vijesti u »Hrvatskom planinaru«, počevši od davne 1979. godine. Hrvatski istinoljubiv, bio je aktivni sudionik Hrvatskog proljeća, potom proganjan i marginaliziran, ali uvijek uspravnog hoda i s vrlinama čestitosti i vjerodostojnosti u poslu i, dakako, u svom životu. Nikada politički podoban, pa čak i ustrojem slobodne i neovisne Hrvatske, kao istinoljubiv novinar odlazi koncem 1993. godine u mirovinu.

Ivan Jakovina je zaslužno ime hrvatskog, slavonskog i nadasve požeškog planinarstva. Uz brojne napis u »Našim planinama« i »Hrvatskom planinaru«, Ivan Jakovina je utemeljitelj i urednik Biblioteke »Papuk« HPD-a »Sokolovac« koja je izdala brojne edicije. Sa zadovoljstvom izdvajamo kapitalna djela pok. Rudolfa Helija »Stoljeće požeškog planinarstva« i dr. Antuna Lovrića »Kilimanjaro, Kilimanjaro«.

Uz predan novinarski i publicistički rad, Jakovina je utemeljitelj nadaleko poznate planinarske priredbe »Papučki jaglaci«, koja je 19. ožujka 2006. obilježila 24 godine postojanja i koja svakog ožujka uoči Dana proljeća okupi više tisuća planinara i izletnika iz Slavonije i ostale Hrvatske.

Borbenog duha, poticao je očuvanje Papuka od potencijalnog odlagališta nuklearnog otpada, zaštitu gorskog potoka Dubočanke, ali i otpor bezobzirnom eksploatairanju kamena ispod drevnoga Veličkog

grada na Lapjaku. Taj borbeni zanos očuvanja okoliša, čuvanja povijesnih tekovina i prirodnih ljepota bili su i ostali njegov osobni i društveni prilog do dana današnjeg.

Jakovina je dugogodišnji društveni dužnosnik u HPD »Sokolovac«, tajnik, član upravnog odbora, vodič društvenih izleta, urednik radio emisija na Županijskom radio Požega, predavač povijesnih i planinarskih temata...

U svom životnom motu: »Umor prolazi zadovoljstvo ostaje« Jakovina je prohodao hrvatskim i slovenskim gorjem, a svojim bilješkama i fotografskim zapisima ostavio snažan utjecaj na požeške planinare. I danas, kao sedamdesetogodišnjak, on je simbol radoći i oduševljenja. Rijetki su ljudi koji donose radost i bezbrižan društveni život u planinu na način kako to čini Mali Pajdo. Zato je poznat, cijenjen i voljen kao priatelj i planinar, i rijec hvale o njemu izreći će svaki slavonski planinar.

Na Grgurevo, 12. ožujka 2004. za svoj velik društveni i osobit planinarski doprinos, Jakovina je primio nagradu Grada Požege za životno djelo. Dobitnik je najviših planinarskih priznanja, te doživotni počasni član HPD »Klikun« iz Pleternice.

Umirovljenik, umjerenog hoda, velik požeški znanac povijesnih tekovina, još uvijek aktivan novinar i izdavač knjige novinskih kolumni »Fino i naopako Šijačijom«, Mali Pajdo će i sutra, kao i svaki dan u jučarnoj šetnji baroknim trgom stare Požege, susresti brojne prijatelje i s njima popiti jutarnju kavicu. Tijekom tih susreta priupitat će ih za tekuće novosti u gradu i županiji, kao i za novosti svoje omiljene povijesne postrojbe Požeške građanske straže koja djeluje u sastavu Društva »Sveti Grgur« i, dakako, svojih planinara, darujući pritom svojim bližnjima poneku doskočiću, savjet ili komentar. Velik čovjek požeškog planinarstva, autor stotinjak naslova u planinarskim tiskovinama, ovim prilogom dobio je zaslужen odgovor na pitanje: Tko je što u hrvatskom (i požeškom) planinarstvu?

Antun Lovrić

SA SLAVONSKIH SKUPŠTINA

PD »Dirov brijege« iz Vinkovaca, osnovano 2001. godine, imalo je razloga održati svečaniju skupštinu nego inače, jer je to ujedno bila i proslava njihovih prvih pet godina postojanja i djelovanja. Sjednica skupštine održana je 25. veljače u Domu HEP-a na Sopotu a sjednici je prisustvovao do sada najveći broj članova društva i gostiju iz susjednih planinarskih društava Županje, Đakova i Slavonskog Broda te grada Zagreba. Uz redovno skupštinsko izvješće predsjednika društva Danijela Mustafića upoznali smo i novoizabrani tajnicu društva Mirjanu Malenicu, te čuli pozitivno finansijsko izvješće blagajnika Igora Nada. Po izvješćima sekcija, vidi se da ovo društvo napreduje a novost je i osnivanje skijaške sekcije. Slike sa izleta građani su mogli vidjeti na izložbi u Glagoljaškoj ulici. Izleti su organizirani po cijeloj Hrvatskoj i izvan nje od Mont Blanca i Dinare pa naniže. Rad markacista na obnovi markacija SPP-a i po ostalim stazama istočnog Dilja zapažen je na terenu. Upravo na dan održavanja skupštine dva člana društva su s još dva markacista iz PD »Ericsson – Nikola Tesla« postavili prve markacije na Fruškoj gori te ugradili metalni žig na najvišem vrhu Vukovarsko-srijemske županije koji se zove Liska (297 m). Tijekom ovih pet godina dio članstva zvršio je planinarsku školu, neki su prošli tečaj za markaciste, a predsjednik je pohodio ljetni tečaj za vođice HPS-a. Suradnja s lokalnom radio-postajom, Vinkovačkom televizijom i Vinkovačkim listom u svrhu propagande planinarstva postala je redovna.

Planinarska kuća đakovačkih planinara na Boroviku

Iz pozdravnih govora gostiju saznali smo da se u općinskom mjestu Černa koje se nalazi na pola puta između Vinkovaca i Županje osniva novo planinarsko društvo, što govori da je planinarenje u ovoj županiji sve popularnije a blizina brda stvara se željom za brdima.

Blizina Đakova omogućuje sportskim penjačima iz šire okolice redovne treninge na umjetnoj stijeni u tamošnjoj školskoj dvorani. Sredinom travnja očekuje se otvorenje proširenog penjačkog prostora što će povećati kvalitetu penjališta. Te informacije mogle su se saznati na Izbornoj skupštini PD »Đakovo« održanoj 11. veljače. Sjednicu je vodio dugogodišnji predsjednik društva Otmar Tosenberger pod čijom dirigentskom palicom su ostvareni izuzetno veliki planinarski rezultati koji su na ponos i diku njihovog grada i planinarsva uopće. Od web-stranice www.dyaco.net, planinarske kuće, skloništa na Velebitu, obilježenih planinarskih i biciklističkih staza uz jezero Borovik do uspjeha visokogorske sekcije (dva puta na Kilmajnaru) i penjačke sekcije koja ponekad postaje i speleoška (Ivina jama na sjevernom Velebitu). Sve to našlo se u izložbenom prostoru Mercator centra Đakovo u slici, riječi i kartografskim prikazima, a izložba je bila otvorena tijekom veljače.

Nisu oni jedino društvo za pohvalu u našem kraju, no pri zamjeni rukovodstva potrebno je pohvaliti dugogodišnje djelatnike i na ovaj način makar i bezimeno jer oni dobro znaju da se na njih misli, a novima treba poželjeti još više uspjeha u dalnjem radu. U novo rukovodstvo jednoglasno su izabrani: za pred-

Planinarska kuća brodskih planinara na Pljuskari

sjednika Darko Tosenberger, tajnika Željko Sablić, blagajnika Ivan Breulj. Vrijedno je spomena sjetiti se da je prošle godine u Muzeju Đakovštine održana uspjela planinarska izložba Željka Sablića »Impresije s Kiličanjarom« koja je pobudila velik interes kod građanstva i bila dobro medijski popraćena.

Istoga dana kao u Đakovu, održana je i redovna godišnja skupština HPD »Dilj gora« Slavonski Brod u planinarskom domu »Đuro Pilar«. Ovo je jedino planinarsko društvo u Slavoniji koje ima svoj planinarski časopis, »Brodska planinar«, koji neprekidno izlazi od 1998. godine. On nas sve oko sebe okuplja kao i planinarska kuća »Pljuskara« kao i njihova uvek odlično organizirana skupština s veselom glazbom te prijateljstava koja nas godinama vežu. I kod njih je u rukovodstvu društva došlo do jedne zamjene. Dugo-godišnja vrijedna i omiljena tajnica društva Mara Vučnović odselila je s obitelji (svi su planinari) u rodni joj Ljubač, a odlično ju je zamjenila i radom se dokazala Mara Petričević. Predsjednik društva Đuro Knežević najavio je proljetni niz planinarskih predavanja koja će započeti Berislav Tkalcac s Afrikom i Kilimjanjom, a slijedit će Gran Paradiso dr. Tvrta Pervana, Antoš Dujić s usponom na Elbrus i skijanjem po Kavkazu kao i drugi predavači.

Novosti imamo i s desne strane Save iz PD »Čičak« iz Orašja koje je izabralo novo rukovodstvo na čelu sa prof. Vidanom Janjićem koji je u suradnji sa Emilijom Marković, predsjednicom HPD »Tikvica« iz Županje uspješno organizirao izlet na Vlašić od 17. do 19. veljače s kombinacijom skijanja, planinarenja i druženja dvaju društava s ukupno 20 planinara. Županji će ove godine proslaviti 10. obljetnicu rada društva, a središnja će proslava biti 9. prosinca 2006., dok će se 10. Skup markacista Dilja održati 26. studenog 2006. Ovim planinarskim manifestacijama prethodit će predavanja, izložbe i radio-emisije koje će upoznati žitelje ovoga kraja s djelatnošću i povješću naše udruge, a u svrhu približavanja planina njihovim srcima i s nadom da će ih zavoljeti i početi posjećivati kao i mi.

Berislav Tkalcac

15. OBLJETNICA OSNUTKA HPD »MARTINŠČAK«, KARLOVAC

Želeći nastaviti ime, slavu i tradiciju Planinarskog društva »Martinščak« grupa planinarskih entuzijasta osnovala je 15. ožujka 1991. novo planinarsko društvo u Karlovcu i dala mu njegovo nekadašnje ime – »Martinščak«. Bilo je to u prostorijama Mjesne zajednice »Banija«, u ulici dr. Ante Starčevića, u nekada poznatom hotelu »Goran«. Na osnivačkom sastanku bili su Jasenka Mikšić, prof. Jasmina i Antun Petrekanić, Josip Grdina, Olga Morić, Marija Đaković, Zorica Okičić, Veljko Zatezalo, Stevo Kostadin, Miroslav

KARLOVAČKI PLANINARSKI PODMILADAK

Planinarska sekcija Mješovite industrijsko-obrtničke škole u Karlovcu slavi ove godine 10. obljetnicu svoga postojanja i rada. Osnivač i voditelj planinarske sekcije je profesor dr. Ante Starčević. Svoj prvi izlet sekcija je imala na Klek zajedno s Ekonomsko-turističkom školom. Tada se, prije deset godina, 110 mladih planinara uspelo na vrh i tamo su kršteni po dobrom starom običaju s metlom i planinarskim užetom. Od tada do danas ostvareno je nekoliko desetaka izleta širom Hrvatske. Sekcija ima i svoju web-stranicu na kojoj se mogu naći detalji s do-sadašnjih izleta.

dr. Ante Starčević

Vlaisavljević, Marijan Polanc i Marina Šojat. Za prvog predsjednika bio je izabran novinar Josip Grdina, za tajnika Antun Petrekanić i za blagajnicu Zorica Okičić.

Društvo ove godine slavi 15. godišnjicu osnutka i rada. U tih 15 godina članovi su nesebičnim radom uređili dvije planinarske kuće, »Mont Zadobarje« u Zadobaru i »Ivanovu hižu« u Priselicima, putovali diljem Hrvatske i Europe, osnovali biciklističku sekciju, markacijsku sekciju, završili tečaj za markaciste i za zaštitu prirode HPS-a, osnovali eko-patrole i Gorskue straže čuvara prirode, surađivali sa susjednim planinarskim društvima i Planinarskim savezom Karlovačke županije, kao i s glijivarskim društvom u Karlovcu. Društvo ima planinarske sekcije u OŠ »Banja« i »Turanj« i Mješovitoj industrijsko-obrtničkoj školi, a do nedavno je postojala i na Ekonomsko-turističkoj školi.

Od članova »Martinščaka«, zlatnim znakom HPS-a odlikovani su poznati i dugogodišnji planinari prof. Tomislav Majetić, prof. Josip Vuković, prof. dr. Ante Starčević i Miroslav Vlaisavljević, a plaketu HPS-a za životno djelo dobio je tajnik Antun Petrekanić.

I u protekloj godini članovi društva puno su radili, putovali i planinarili. Pohodili su planine Albanije, Makedonije i Madarske, a najljepši izlet u domovini bili su izleti u Paklenicu, na slapove Krke, Platak, Kamenjak, Obruč, Učku, sjeverni Velebit i na kvarnerske otoke. Radilo se mnogo s mladima, a aktivne su bile i eko-patrole i gorske straže, biciklistička sekcija i markacijska sekcija, te gospodarska komisija. Tijekom protekle godine održano je i desetak planinarskih predavanja uz dijapositive. U planu za ovu godinu su mnoge akcije i društveni izleti, među kojima izleti na Klek, Svetu Geru, Učku, Obruč, sjeverni Velebit i brojni drugi.

dr. Ante Starčević

Tradicionalni siječanjski pjenušac na Orlovom gnejezdu

PJENUŠAC NA ORLOVU GNIEZDU

I ove se godine na Orlovu gnejezdu točio pjenušac, ovaj put povodom desete jubilarne godišnjice početka izgradnje planinarskog skloništa. Istina, bilo je skromnije nego ranijih godina, za što je kriva malo naša zakašnjela promidžba, a malo više kiša, koja je u nedjelju 29. siječnja padala cijeli dan. Okupilo se ipak tridesetak planinara, uključujući članove HPD »Mačka« iz Donjih Kaštela i PD »Vlaška« iz Trogira.

Prije ispijanja pjenušca odali smo počast minutom šutnje našim priateljima i kolegama planinarima koji su nedavno poginuli na Svetom brdu na Velebitu. Zatim smo otvorili pjenušac i nazdravili Orlovu gnejezdu i 2006. godini. Poslije toga krenula je priča o mnogim usponima i osvojenim vrhovima, pa tako, među njima, i o najvišem vrhu Crne Gore, Bobotovom kuku (2523 m) na Durmitoru, koji smo ispenjali prije dvije godine. Čavrjlalo se i o najvišem vrhu Šarplanine u Makedoniji (2747 m) na koju smo se popeli prošloga ljeta. Poslijepodne nam se pridružilo neko-

KONCERT NA VISINI

Britanski bend The Hidden postavio je svjetski rekord svirkom na najvećoj visini, iznad baznog kampa pod Mount Everestom. The Hidden su u listopadu prošle godine svirali na visini od 5545 metara, u Kallar Pattaru, i to pristojnih 40 minuta pred 100 planinara, što je bio koncert održan na najvećoj visini u povijesti popularne glazbe. Njihov koncert bio je dobrotvorne naravi pa je novac prikupljen koncertom otisao djeci žrtvama oružanog sukoba u Nepalu. The Hidden su prošle godine već postavili jedan rekord održavši najduži koncert – svirali su blizu 44 sata u jednom baru u londonskom Sohou.

liko članova Kulturno-umjetničkog društva »Ante Zininović« i crkvenog pjevačkog zbora iz Kaštel Kambelovca, pa smo uz pjesmu i veselje skoro zaboravili poći kući. Na kraju smo se po mraku spustili u Kaštel Kambelovac.

Ivo Tadin

HPD »KAPELA« NA NOVOJ ADRESI

HPD »Kapela« dobilo je od Grada Zagreba u najam novi prostor za svoj rad. Nova adresa je: HPD »Kapela«, Maksimirска 51, 10000 Zagreb. U postupku dobivanja novoga prostora za preseljenje iz Mesničke 1, nezaobilazna je bila i preporuka HPS-a, na čemu se ovom prilikom zahvaljujemo.

Sve planinare koji su zainteresirani da nam se priđuže ili su zainteresirani za korištenje kuće na Bijelim stijenama ili za obilazak Kapelskog planinarskog puta (KPP), nabavku ili slanje popunjeno dnevnika KPP-a, molimo da se obrate na našu novu adresu.

HPD »Kapela«, Zagreb

Ortler, ulje na platnu Adriana Horvata

AH! ISPRAVAK!

U siječanjskom broju objavljen je članak o usponu na Ortler koji su poduzela dvojica vrijednih medimurskih planinara, Adrian Horvat i Andelko Hrženjak. Osim što su dobri penjački partneri i prijatelji, obojica su vrijedni umjetnici: Adrian Horvat poznati je planinarski slikar i putopisac, a Andelko Hrženjak majstor planinarske fotografije. Uz to, neobično je da obojica imaju iste inicijale – AH, pa se i oni sami ponekad u šali potpisuju kao dvojac AH&AH ili AH². Vjerljivo zbog toga, i nama se potkrala greška, pa smo tako kao autora članka o Ortleru uzeli jednomo prezime, a drugome ime, i tako je u HP-u članak pripisan Andelku Horvatu umjesto Adrijanu Horvatu. Molimo naše čitatelje da uvaže ispravak, a AH-ovima zaželimo mnogo lijepih alpskih uspona.

Ur.

KALENDAR AKCIJA

17. 4.	Pohod na Vodenicu Kamanje - Vodenica	PD "Vrlovka", Kamanje Krunoslav Mlačak, 098/441-811
17. 4.	Varaždinska obilaznica trasa obilaznice, pl. dom "Vagon" Ledinec	HPD "Dugī vrh", Varaždin Ivan Šoltić, 042/310-124, 091/72-48-118
22. 4.	Dan dugog hodanja (Long walk day) Brseč - Skitača	PD "Skitaci", Labin Željko Ernečić, 091/20-76-969, pd.skitaci@pu.t-com.hr
22. 4.	Otvorenje šetnice Kamačnik Kamačnik	PD "Kozarac", Vrbovsko Tatjana Kušić, 051/875-984 Brankica Mišić Mareš, 051/875-072, 098/368-984
22. 4.	Rusov pohod na Medvednicu Bliznec - Njivice - Hunjka - Grafičar - Risnjak	PD "Ericsson - Nikola Tesla", Zagreb Damir Kuzmanić, 091/52-92-075
22. 4.	Bal planinara Dalmacije Kaštel Stari, Hotel "Palace"	HPD "Malačka - Donja Kaštela", Kaštel Stari Filip Balić, 098/311-797
22. - 23. 4.	Dani planinara Dalmacije Omiška Dinara, AK "Galeb" - Omiš	HPD "Imber - Mosor", Omiš Miomir Fistanović, 091/53-71-042 P. Orlandini, 091/51-11-059
23. 4.	Podunavski pješački put Aljmaš - Erdut Mišino brdo - Aljmaš - Erdut	HPD "Zanatlija", Osijek Vlado Obad, 031/571-064 Ljilja Havranek, 098/528-270
23. 4.	Medvednica bez smeća Eko-akcija čišćenja planinarskih staza uz Dan planete Ze	HPD "Zagreb-Matica", Zagreb Edo Hadžiselimović, 098/98-84-994, edo.hadziselimovic@in
23. 4.	Proljeće na Bilogori Pl. dom "Kamenitovac"	HPD "Bilogora", Bjelovar Đuri Gustović, 043/231-025
29. 4.	Pl. zabava i obilazak Ličkih gorskih bisera Baške Oštarije, Konjevača i Visočica	PD "Željezničar", Gospić Tomislav Čanić, 098/96-10-042, tomislav.canic@gs.t-com.h
29. 4.	Planinarski maraton "Mosor 2006." Mosor	HPD "Ante Bedalov", Kaštel Kambelovac Josip Pejša, 091/73-08-109, 021/221-402
30. 4.	Dan HPD "Kuna-gora" Kuna gora, Pregrada	HPD "Kuna gora", Pregrada Stjepan Novačko, 098/499-435 Božidar Cobović, 098/95-08-524
6. 5.	Orijentacija na biciklima Šuma Divajača, Zagreb	POK "Maksimir", Zagreb Petar Strmečki, 098/740-144, petar.strmecki@zg.t-com.hr
7. 5.	Dan pješačenja u Istarskoj županiji Kružna staza - Pazin	PD "Pazinka", Pazin Giovanni Sirotti, 052/621-257, 098/254-183 Franjo Paulišić, 052/622-514, 098/18-50-186
7. 5.	Dan HPD "Malačka - Donja Kaštela" Kozjak, pl. dom "Malačka"	HPD "Malačka - Donja Kaštela", Kaštel Stari Petar Penga, 098/95-35-834
7. 5.	Moslavački maraton Moslavačka gora: Vilenjak - Vis - Humka - Kal. grob - Mjesec	HPD "Jelengrad", Kutina Darko Grundler, 044/681-060, 098/234-925
13. - 14. 5.	5. pohod Degeniji Srednji Velebit, Baške Oštarije - Soline	PD "Degenija", Zagreb Zorislav Ballon, 01/34-52-023

Vrhunac
outdoor oprema

Pro Montana

Vlaška 78, 10000 Zagreb, tel: +385 1 4572 323, e-mail: vrhunac@vrhunac.hr, www.vrhunac.hr

*Vrhunska oprema
za vrhunske rezultate!*

**VELIKO
SNIŽENJE
do 50%**

**Članovima HPS-a na gotovinsko plaćanje
odobravamo popust -10%**